

ratione utriusque, & idem firmamus, quia ita resolvunt DD. ibi citati, quibus addo, quod nunquam verba clausulæ sequentis referuntur ad præcedentem, *L. 1. §. hoc edicto ff. postuland.* & ad conspectum responsionis, & formæ clausularum quis non videt, quod per capillos trahuntur verba, quæ *d. Palm.* ex ista clausula sumit ad præcedentes incommode, & contra verba, & mentem testatoris; quando præcedentes clausulæ habent suam propriam, & specialem determinationem, & sic generalis clausula sequens non potest, nec debet referri ad primas substitutiones, quæ suam specialem, & certam habuere determinationem, *L. doli clausula ff. verb. obligat. L. talis scriptura ff. de legat. 1. §. ibi Bartol. text. in cap. cum dilecti de donat.* unde cum præcedentes clausulæ tam primæ, quam secundæ substitutionis habeant suam, & specialem determinationem, non possunt repeti nec verba ultimæ clausulæ *Item vult* ad illas referuntur, nec datur repetitio de unis ad alias quando utæque sunt separatae, perfectæ, & diversæ, etiam si ad sint dictiones repetitivæ, ut eleganter tradit *Joseph Urseol. conf. forens. cap. 79. n. ibi: Et multo magis hæc procedunt in casu nostro, quia receptitio qualitatis nunquam admittitur, quando orationes sunt perfectæ, diversæ, & separatæ, etiam si adsint dictiones repetitivæ, ut interminis idem Decian. Cephal. sequitur Rot. coram Burat. dec. 21. n. 9. ubi, inquit, quod ubi oratio est perfectæ, non fit relatio ad præcedentia, etiam si adsint dictiones repetitivæ, §. nn. seqq. eleganter exornat, & melior responsio deducitur ex eodem *Palm. d. allegat. 50.* ubi nostram resolutionem est am-*

plexus, & quando pro veritate scripsit, contrariam sententiam *d. alleg. 99. nn.* relatis sequendam fore existimavit, ut videre est in *d. allegat. 50. n. 21. §. seqq.* ubi interminis maioratus saltuarii resolvit contra repetitionem, & non esse admitteendam defendit, & ita in totum cessat *d. alleg. 99.*

Tranſeamus nunc ad *alleg. ejusdem Palm. 100.* & in illa inquit *n. 1.* quod maiori natu vocatio referri potest etiam ad maiorem natu existentem in linea primogeniti, maxime quando, ut dixit *n. 2.* concurrat aliqua circumstantia pro primogenitura ex *Spad. & Molin.* ibi citatis; sed facilius tollitur argumentum ex ipsomet *Palm.* sibi contrario, quia in *alleg. 49. n. 2.* scriptum relinquit induci maioratum saltuarium ex vocatione maioris natu, & *n. 3.* quod vocatio sola maioris natu non inducit fideicommissum aut maioratum perpetuum, etiam quando vocatus fuit primogenitus ut *n. 4.* quia ut inquit *n. 5.* maior natu intelligitur de maiori in ætate quando vocatio non restringitur respectu certi gradus, sed est de tota aliqua familia, & ibi allegat *Azeved. Castell. Add. ad Molin. & ipsomet Molin. Arguel. & sess. & Actolin. & etiam n. 5. & 6.* est omnino videndus, & *alleg. 50.* per tot. hanc partem defendit, & ita ex ipsomet *Palm.* Cessat argumentum, & alivel adductum *n. 3.* circa præsumptionem, quia ut ille inquit *d. alleg. 49. n. 3. vers. remanet*, est res clara ad favorem natu maioris.

Idem *Palm. n. 3.* deducit conjecturam maioratus linealis, ex eo quia ordo primogenituræ facilius præsumitur in fideicommisso constituto ab ascendente, quam in ordinato à transverso, quia conditio, *si sine filiis*, in quacunque dispositione

tione facta ab ascendente sub intelli-
gitur, quod etiam prosequitur n. 5.
7. ex *L. cum avus ff. condit. & de-
monstr.* & ex *DD.* ibi citatis: sed hoc
argumentum facilius excluditur ex
eodem *Palm. d. alleg. 49. & 50. &
maxime n. 56. 57. & 58.* ubi quod
non procedit argumentum, nec
mens præsumpta in descendentes
in maioratu constituto ab ascenden-
te, quando maior natu fuit vocatus
& verba n. 56. & 57. tollunt diffi-
cultatem, & sunt sequentia, res-
pondentia ad tale argumentum. Quia
in transversalibus cessat præsumptio
de ducta ex *L. cum avus ff. condit.*
& *demonstr. quæ in solis descenden-
tibus militat, ut in terminis quæ-
stionis nostræ animadvertit Bellon-
jan. conf. 11. n. 43.* licet etiam in
dispositione ascendens, dictam præ-
sumptionem nullo modo sibi locum
vindicare, quando vocatus est ma-
ior natu de communi, & de certa
scientia probat *Altograd. jun. contr.*
75. n. 42. 43. & 44. ubi sic scripsit.

161 Et demum non obstat desumptum
ex dispositione *L. cum avus ff. con-
dit. & demonstr.* quia quando voluit
filios filiorum substituere, id expres-
sit, pro ut in vocatione *D. scipionis*
unde in substitutione aliorum filio-
rum simpliciter facta, asserta taci-
ta conditio, si sine liberis, non in-
telligitur, ut de communi opinione
plurimis allegatis firmat *Fusar. de
substit. q. 383. n. 85.* quod in dubita-
tum redditur, ex eo quia testator
de dictis liberis expresse cogitavit,
eos que post mortem omnium dicto-
rum filiorum substituit, ex late tra-
ditis per *Fusar. d. q. 383. n. 108.* &
in individuo, quod quando est voca-
tus maior natu, dicta tacita condi-
tio omnino cesset, firmat *Mantic. de
conject. ultim. volunt lib. 10. tit. 8.
n. 6.* & aliis allegatis *Massin. de con-
fiscat. d. q. quæst. 33. n. 18. 19. qui-*

bus addo *scotum omnino videndum
conf. 1. n. 210. 211. 212. tom. 1. &
habetur etiam ex Alexand. d. conf.*
4. n. 6. in fin. lib. 4.

Subscribit etiam *Actolin. resol.* 162
81. n. 18. & *seqq.* ubi eleganter, &
concordat cum *Altograd* ubi supra,
ex quo n. 45, etiam colligitur, dif-
ferentiam ab eodem *Palm.* allatam
inter dispositionem factam ab ascen-
dente, aut à transversale minime
subsistere; in tantum enim filius pos-
testoris defuncti excluditur, in
quantum est minor ætate, & sic
qualitatem à testatore requisitam
non habent; & in hoc non atten-
ditur, quis testamentum condide-
rit, sed quid testator disposuerit,
ut sensui patet, & in puncto de dis-
positione accedentis tradit *Mant.*
d. lib. 10. tit. 8. n. 6. Cancer. variar.
p. 3. d. cap. 21. n. 300. & in individuo
Mass. d. q. 33. per tot. Scot. d. conf.
1. n. 1991. Luc. lib. 10. de fideicom.
disc. 4. & in eisdem terminis loquun-
tur citati à *Palm.* ut patet ex *Scot.*
d. conf. 1. n. 2. 3. & 4. & ex Fusar.
conf. 39. n. 38. nec non *Thesaur. d.*
q. 35. n. 17. ut videre est in *q. 34. in
princip. & sub. n. 1.* pro cuius maio-
ri corroboracione *Thesaur. d. q. 35.*
formavit immo conclusionem nos-
tram potius in testamento ascenden-
tis, quam transversalis procedere
dicimus; siquidem omnes lineæ
descendentes à testatore pro unica
habentur, ut jam diximus, & ipse
parem affectionem erga omnes habe-
re præsumitur, & propterea quod
sic voluisset, bona ad unicum tan-
tum natu maiorem integre perve-
nire, ut ex aliis concludit idem *Al-
tograd. d. contr. 75. n. 46. & 47. &
idem Palm. d. alleg. 50. num. 58. &
seqq.*

Quoad ea, quæ dixit ipse *Palm.* 163
d. alleg. 99. n. 6. ubi quod successio
quando auferatur filiis, dicitur turba-
ri

ri naturæ ordo, & juris dispositio, in quo consideratur magnum inconueniens, & absurdum; jam responsum dedimus *sup. n. 100. & seqq.*

164 Idem *Palm. n. 8.* inquit, quod maioratus saltuarius facilius præsumitur in bonis feudalibus, & in erectione commendæ, de qua re etiam *Luc. de fideicom. disc. 1. seqq.* & in iure honorifico, jureque patronatus, ac jure dispensandi, ut tenent quos refert *D. Torre d. 1. p. de success. in primogen. & maior. Ital. §. 8. cap. 41. pag. 774. n. 18. 19. & 20. & pag. eadem,* quod potius procedit in bonis liberis, & non maioratus: quia saltuarius difficilior præsumitur, & minus in Palatio insigni, ut inquit ipsemet *Palm. d. alleg. 100. n. 48.*

165 Sed hoc argumentum facile excluditur, quia ad constituendum maioratum non attenditur ad qualitatem bonorum, sed ad testatoris voluntatem, ut jam scriptum relinquimus, & etiam attenda qualitate dispositionis circa Palatii fruitionem, & ususfructus legatum, & ejus utendi frundi, maioratus saltuarius facilius censetur inductus; ut tenet, & resoluit ipsemet *Palm. d. alleg. 50. n. 62. vers. sextum adminiculum.*

166 Idemmet *Palm. d. alleg. 100. n. 9.* inquit, quod maioris natu vocatio arguit primogenituram, quando testator nomen hoc pro synonymo habuit cum illo primogeniti, & *n. 10. & 11.* quod nepos excludit patrum in primogenituris, maxime quando pater nepotis bona primogenituræ possedit, prout inquit etiam *n. 12. & 13.* ubi quod maior natu nomen est æquivocum, & dupliciter intelligi potest, & secundum aliquos in nihilo differt à nomine primogeniti, & ita concludit *n. 14.* excludendum esse maioratum saltuarium, & potius admittendum fore linealem, non obstante fundamento
Pars V.

decisionis 16. Torre prolatae in hoc casu.

Jam hoc argumentum multoties 167 supra reprobatum existit, & eleganter reprobatur tam in facto ex testatoris verbis in ipso explicatis, quam in jure à *D. Mans. d. alleg. pag. 3. & seqq. vers. inde,* & apud *Tor. d. cap. 39. pag. 453. & seqq.* & nos latissime jam responsum dedimus *sup. n. 94. & seqq.* & adhuc argumentum respondet etiam *Altograd. contr. 42. n. 63. & seqq. & Actolin. d. resolut. 81. n. 7. & seqq.* & quod magis est, implemet *Palm. d. alleg. 49. & 50. num. 17. & seqq. & per tot.*

Minus officit argumentum ad- 168 ductum *n. 15.* quod qualitas opposita in una substitutione censetur repetita in altera connexa, & copulata, quod etiam tradit *n. 24. & 16.* quod ordo succedendi expressus in institutione censetur repetitus in substitutione, prout etiam tradit *n. 22. & 23. & 26.* quod una pars testamenti alteram declarat; quia jam responsum adhibuimus huic argumento *sup. n. 78. & seqq. & n. 158.* & nihil officit, nec illud adductum *n. 17.* quod censetur constituta primogenitura, quando vocatus fuit filius maior ex linea recti filii maioris; quia in nostra clausula §. *item vult,* non censetur vocata linea filii maioris, sed tantum testatoris, ubi clare vocavit maiorem ex sua linea natu, & tunc cessat, quod dicitur de æquivoco *n. 18. 19. & 20.* ex dictis ob eodem *Mans. apud Torre tom. 1. cap. 39. pag. 456. & seqq.* & ab ipsomet *Palm. alleg. 50. n. 11. & seqq. & per tot.* ex quibus etiam cessat argumentum adductum *n. 27. & 28.* quod primogenito vocato, censetur etiam vocati ejus filii, & descendentes, licet nulla de eis sit facta mentio, quia hæc procedunt in maioratu lineali, non vero in fideicommisso saltuario,

in quo excluduntur, & solum admit-
titur maior natus, penitus exclusa
vocatione subintellecta; licet dica-
tur n. 29. quod in hoc casu par est vir-
tus taciti, & expressi; quia in ma-
ioratus materia tacitum non potest
vincere expressum, immo expressum
facit cessare tacitum *L. cum ex filio*
§. 1. ff. vulg. L. fin. cod. de pact. con-
vent. Menoch. de præsumpt. lib. 4.
præsumpt. 87. n. 2. & præf. 109. n. 12.
Roland cons. 62. n. 9. lib. 1. Alexand.
in L. 1. ff. de verb. oblig. ibi: Tacit-
um nihil operatur in præjudicium
expressi, ob id, quod tacitus actus
non videtur esse tantæ potentiæ sicut
expressus. Atque ita cum censeatur
à testatore natus maior suæ lineæ, &
censeatur vocatus expresse, & filius
possessoris, ut dicitur in hoc argu-
mento, censeatur tacite vocatus,
* *succedit regula qua cavetur, habentem*
vocationem expressam præferen-
tiam obtinere in concursu tacite vo-
cati, & ejus, qui præten- dit tacite
vocatum fore ex text. in L. cum ita
§. in fideicommissio ff. de legat. 2. Mo-
lin. de primog. lib. 1. cap. 4. n. 33. Pa-
ris cons. 21. n. 16. lib. 2. & cons. 31. n.
40. Menoch. cons. 200 n. 6. & 7. Ruin.
cons. 15. n. 19. lib. 1. Peregr. de fidei-
com. art. 21. n. 23 & Valens. cons. 23.
n. 143. & 144.

169

Qua dicuntur n. 30. usque ad 41.
circa declarationem hæredis, volun-
tatis, & confessionis, & observan-
dam fore, & contra regulas juris in
materia maioratus, ut eleganter res-
pondet in ipsismet terminis *D. Mans.*
in d. alleg. pag. 16. & seqq. vers. ad-
versus, & apud D. Torre d. cap. 39.
pag. 767. & seqq. & convincitur à
Nobis dictis forens. resolut. cap. 4. n.
38. & seqq. & in tract. de maiorat.
erect cap. 6. sub n. 175. pag. 411. vers.
sed, & vers. confirmatur, & elegan-
ter Valeron. de transact. tit. 3. q. 2.
n. 13. & 14. quod confessio facta à

possessore non præjudicet successori-
bus; & etiam quod ex actu volun-
tario facto à possessore maioratus
non præjudicetur successori, qui
semper potest suum jus defendere,
quanvis hæres existat, & habeat cau-
sam, & alienationem revocare, ut
multis defendit ipsemet *Valeron. de*
transact. tit. 4. q. 2. n. 47. 48. & 49.
50. & 51. & n. 52. & seqq. ad contra-
ria respondet.

Quæ dictus *Palm. alleg. 100. n. 170*
42. & seqq. arguit circa observan-
tiam; respondetur etiam optime,
tam in facto, quam in jure secun-
dum verba testamenti à doctiss. *alleg.*
pag. 19. vers. quo, & vers. non con-
trovertitur, & apud eundem D. Tor.
d. cap. 39. pag. 470. & 471. & ultra
ea, quæ refert, in hac materia non
potest introduci observantia inter-
pretativa, ut in d. argumento argui-
tur in præjudicium successoris, nam
si declaratio expressa non nocet suc-
cessori, ut inquit Valeron. d. tit. 3.
q. 2. n. 12. & seqq. multo minus obsta-
re potest declaratio tacita deducta
ex observantia contra testatoris vo-
luntatem, quia tunc non diceretur
observantia, sed voluntatis destru-
ctio contra textum in cap. cum di-
lecti de accusat. Molin. de primog.
lib. 2. cap. 6. n. 57. Surd. cons. 426. n.
44. & ita cessat argumentum à com-
munitate accidentibus, deductum,
n. 49. sicuti etiam, quæ dicit n. 51.
contra DD. qui scripserunt in hac
causa de Grimaldis, & conatur de-
fendere in appendice ex votivo scri-
pto in Florentina maioratus de Gri-
fonibus, transcripto à fol. 674. &
seqq. sub eadem alleg. quæ decisi ni-
hil officere potest, non solum gene-
raliter ex textu in L. nemo ff. de sen-
tent. & interlocut. & ex cap. licet de
sponsa duorum, & tenent alii quos
ego ipse refero in tract. de simulta-
nea libera, ac turnaria beneficior.
pro-

provisione sede Papalivacante n. 86.

171 Sed etiam specialiter, quia conclusiones adductæ *d. part. 675.* circa successionem filii ultimi possessoris, & lineæ cessant in hoc maioratu saltuario, ut late diximus supra in variis locis, sicuti etiam cessant, quæ afferuntur circa synonyma maioratus, & primogenituræ, quia jam hoc argumentum retulimus supra, & differentiam fore considerandam inter maioratum Hispaniæ, & Italiæ, agnoscitur etiam *pag. 676. vers. secus*, licet in *vers. cæterum* dicatur quod in Hispania, & Italia habeantur pro synonymis, cujus totum contrarium probatum extat, & licet *fol. 677.* dicatur, maioratum, de quo ibi, non esse saltuarium, quia sunt dispositiones diversæ, & à diversis non fit illatio *L. Papinianus ff. minor.* & debeat refelli quod dicitur *pag. 678.* de successione filii ultimi possessoris; totum hoc excluditur etiam ex dictis, sicuti etiam quæ referuntur contra DD. qui scripserunt ad favorem maioratus saltuarii, quia jam illos defendimus; & magis fuisse credendum dd. DD. qui per tractatum, & resolutiones scripserunt, quam consulentibus, ostendimus *supra n. 137. § 138.* & cum isti terminantes sint in specie, de qua agimus, & ante litem motam, & absque affectione, ex illis judicanda est controversia, ut dictum fuit in hac causa, ex iuridicis fundamentis, & veris mortuis, de quibus in *d. dec. 16. apud D. Torre 3. p.* quæ non offulcantur ex dictis à *D. Palma*, sed potius ex nostra ad illum responsione magis clarescunt, & plus ex illius sequenti defensione, in illa parte, in qua impugnatur, quia in cæteris approbatur; & in oppositis licet per se ipsam se defendat, nihilominus tamen, ut nihil intactum relinquamus, tales illius

Pars V.

impugnationes rejiciendas fore ostendemus.

Et ita revertendo ad aliquorum 172 fundamentorum impugnationem à *D. Palma* initam; inquit, ille *d. alleg. 99. n. 2. § 3* quod maioratus non potest vocari saltuarius, nisi ita constet ex testatoris voluntate, aut conjecturæ efficaces concurrant, sine quibus non potest fieri transitus de una linea ad aliam, quia hujusmodi controversia potest esse intriplici statu, scilicet, vel clara in favorem lineæ jam admissi, vel clara pro prætendente successionem per saltum, vel dubia; & quod in uno tantum casu potest obtinere prætendens successionem saltuariam, scilicet si res pro hac parte sit omnino clara, quia si est dubia, ipsa dubietas articulum clarum reddit ad favorem lineæ jam admissæ, & inquit *vers. ab hujusmodi*, quod à tali argumento licet efficacissimo paucis se expedit decisio, *n. 18.* eo excitato respondet, quod talis conclusio non habet locum, quando agitur de maioratu facti, de quo constat ex vocatione maioris, & inquit, quod pluribus argumentis respondet brevibus verbis præfata decisio *16. ut ibidem n. 23. 24. 25. § 26.* & addit *vers. ex duobus*, non sufficere vocationem maiori natu, ex sua descendencia, quia ut prolequitur, *n. 4.* tale motivum non est verum, nec clarum, sed dubium *ex Menoch. conf. 981. n. 3. vers. præmitto secundo*, & ex rationibus, & DD. controversiis, de quibus ibi ulque *ad n. 12.*

173 Hæc impugnatio decisionis manifestè convincitur, non solum ex doctissimis decisionis fundamentis in *d. dec. n. 17. § seqq.* quibus non satisfacit *d. Palma* in *d. allegato loco citato*, ut legenti patebit; sed etiam, quia, ut jam diximus in terminis hujus vocationis maioris natu, &

X ii def.

descendentis, ex linea masculina di-
di testatoris generici, & indefinite,
resultat clare fideicommissum saltua-
rium, & absque dubio, ut fatetur
ipsemet *Palma d. alleg. 99. n. 4.* &
defendit *alleg. 49. § 50.* & hæc est
communis, & indubitata sententia,
ut affirmant DD. citati supra *n. 11.*
34. § intota hac allegatione; & in
specie, quod ex simili vocatione
dicatur erectus maioratus saltuarius,
& sit res clara ad favorem maioris
natu, ostendimus supra *n. 145. §*
seqq. & tenet idem *Palm. d. alleg.*
50. n. 21. Altograd contr. 42. n. 29.
§ 40. § alleg. 75. n. 35. § 36. qui
omnes tenent esse rem claram, &
non dubiam ad maioris natu favo-
rem, & licet in dubium veniat, &
revocetur in DD. controvertiam ista
non facit rem dubiam; quia semper
jus est certum, nam licet quæstio
juris sit subtilis, aut difficilis, non
* dicitur dubia, nec altiore indagi-
nem requirit; quia jus, & ejus re-
solutio semper est certum *L. ornam.*
ff. de aur. § arg. leg. Menoch. de arbit.
lib. 1. q. 53. n. 5. § 6. § conf. 367.
n. 5. Paz detenuit cap. 38. n. 24. Mer-
lin. forens. tom. 1. cap. 76. n. 8. §
cap. 96. n. 2. Argel. de acq. poss. q. 2.
art. 4. n. 139. quos ego ipse refero
forens. cap. 5. sub n. 27. in novissim.
impress. in ad. pag. 409. col. 1. atque
ita licet res controversa foret, cum
vocatio sit sine dubio, & juris dis-
positio certa, dicitur res clara, &
cessat oppositio circa rem dubiam,
quando ex librorum inspectione re-
solvitur; & contra lineam possessoris
ex ipsis concludendum fore, &
ad maioris natu favorem est indubi-
tabile, ut sine juris dubio scriptum
relinquimus.

174

Ex quibus corrui impugnatio
ipsius *D. Palm. adducta n. 12.* dicen-
tis esse saltum præcipuum decisionis
fundamentum (de qua sub ea *n. 9.*

vers. cæterum esse) scilicet quod
nullus usquam Doctor negaverit in
casu generice vocationis maioris na-
tu ex aliqua linea, vel descendencia
fideicommissi successionem per sal-
tum esse deferendam, quia DD. quos
d. decis. allegavit antea loquuntur in
in simplici maioratu, seu vocatione
maioris natu ex linea, vel descen-
dentibus, & firmant fideicomisso se-
mel in lineam ingresso, successio-
nem (non obstante tali vocatione)
juxta linealem ordinem esse regu-
landam.

Sed tollitur argumentum non so-
lum ex DD. allegatis in *d. decis.* sed
etiam à cæteris citatis à Nobis supr.
n. 81. § 82. § 83. & ab ipsemet
Palma alleg. 50. n. 15. § seqq. § à
Doctiss. Mans. in d. alleg. § vers.
neque pariter vers. § quam vers. §
propterea, § apud Torre tom. 1. de
maior. Ital. cap. 34. pag. 459. § seqq.
ubi refert, & expendit DD. à *Palm.*
citatos, & ostendit ex illis probari
decisionis fundamentum; non obs-
tante autoritate *D. Luca de linea*
leg. art. 8. n. 39. quia loquutus fuit
cum affectione, & vincitur ejus
opinio ex dictis supra *n. 108. 109. &*
Crespus, & alii loquuntur in maio-
ratu lineali, & non saltuario, in
quo cessat argumentum, ut fatetur
ipse *Palm. n. 3. vers. § revera, §*
n. 13. vers. non negatur d. alleg. 99.
quia in isto non admittitur, sed po-
tius excluditur filius admissi, ut di-
ximus supra *n. 91. § 92.* & conclu-
dunt ipsemet *Palm. d. alleg. 50. Ac-*
tolin. resol. 81. Altograd contr. 42.
n. 22. § seqq. § contr. 75. n. 14. §
seqq. § Menoch. et Surd. & alii alle-
gati d. n. 4. et seqq. nam surd. conf.
403 et Menoch. conf. 492. scripse-
runt in eadem causa maioratus Mar-
chionum carreti, in quo testator
disposuerat quod decedente Joanne
Vicentio nepote cum filiis, semper,
& in

& in perpetuum maior natu descendens ex linea masculina d. Joan. Vicentii succedere debeat : & ita consideravit *Menoch.* quod testator non vocaverat maiorem natu filiorum ipsius Joan. Vicentii, & sic respective, & gradatim inter ipsos filios; sed maiorem natu inter omnes descendentes ex linea d. sui nepotis, & sic respectu transversalium inter ipsos; cum enim sub nomine descendendum ex linea alicujus comprehendantur omnes ex illa linea provenientes, poterat dari calus, quo tempore cedentis fideicommissi ad essent plures descendentes à D. Vicentio, sed tamen inter se transversales, inter quos vocavit testator maiorem natu, ut in simili animadvertit *Bero conf. 71. n. 23. lib. 2.* & ita consonat *Menoch.* distinctio jam antea tradita per *Alciat.* & probat nostram resolutionem, ut doctissimi ostendit *d. alleg. in § et quanvis, et in §. propterea*, ubi ostendit omnes DD. à *Palma* citatos esse terminantes ad Baptista favorem, & antea *pag. 4. vers. et quanvis*, & apud *Torre d. p. 1. pag. 455.* agit de applicatione *conf. Menoch. 981. Surd.* & aliorum allegatione, & *n. seqq.* ubi eleganter exornat, *et pag. 458. n. 25. vers. et ideo, et vers. et hæc et pag. 459.* ubi multos refert concordantes, & approbantes DD. resolutiones à sententia adductos; & nihil amplius dicendum restat, nisi tantum, quod cessant quæ *Palma dict. numer.* considerat, & quod justum, et legale est præcipuum sententiæ fundamentum, & implemet *Mans. apud Torre d. part. 1. 459. vers. et propterea* ostendit, et allegat plures DD. ex quibus vere ostendit illos loquutos fore non solum in dispositione inita à transversalibus sed à descendentes, in qua vocatur maior natu ex linea testato-

ris vel alicujus generice, & indiffinitate, prout etiam tradit idem *Palma alleg. 50.* & sit cessant quæ his *nn.* deducit contra sententiæ fundamentum juridicum, & legale ut constat ex dictis, ex illa patet, & resoluunt DD. *et D. Torre citati supra n. 11. et 34. et seqq.*

Idem *Palm. d. alleg. 99. n. 15.* impugnatur d. doctissimam decisionem, asserendo, illam intelligere, et interpretare consilia *Menoch. Surd. et Thesaur.* juxta terminos decisionis, tenendo istam partem in favorem natu maioris *num 9. et 10. et in vers. sed si recte*, asserit, quod si ponderetur Thesauri doctrina, apparebit, dixisse male per *Surd. et Menoch.* ex rationibus ibi consideratis, *et in vers. licet*, consulendo, quod *Surd. et Menoch.* potius in contrarium retorquentur, sicut etiam DD. citati *n. 17. et seqq.* ut sunt *Alexand. Thesaur. Peregrin. Avendan. Cancer. Surd. Gratian. Marth. Fusar. Magile Belon. Amat. Cost. Cyartin. Luca. Sabel. Censal. Kanipsehilt. Mans. § decis. Rot.* et asserit, quod examinatis auctoritatibus dd. DD. adductis *sub n. 3. d. decis.* non loquuntur in favorem natu, ut constat ex ejusdem *Palm.* interpretatione.

At vero hæc assertio tollitur per inspectionem dd. DD. quia omnes loquuntur in terminis terminantibus prout ostendit *d. Doctiss. Mans. in tota alleg. impressa, & transcripta apud Torre pag. 452. § seqq.* ut nos jam supra diximus, & ostendimus, & defendit ipsemet *Palm. d. alleg. 49. § 50. Altograd. d. contr. 42. n. 22. § seqq. § contr. 75. n. 14. § seqq.* & *Prato* eleganter in legato Palatii *discept. forens. cap. 38.* relicto maiori natu familiæ ipsius testatoris, ut ipsemet in principio disceptationis exponit; & idem *Redenasc. conf. 82.* etiam

etiam loquitur in legato, seu maioratu particulari Palatii, prædii, in loco Fagnani, ad quod natu maior familiae de Adua vocatus erat; & *Sabel. res l. 40.* decidit articulum in legato scutorum quindecim mille in favorem maioris natu ex descendencia Francisci de Guardis; & *Alexand. conf. 4.* loquitur de hæreditate, sicut etiam *Surd. conf. 403.* & *Menech. conf. 442.* & *Thesaur. lib. 1. q. 35* & *lib. 2. q. 20.* articulum decernit super maioratum de Carretis, & *Bellon. conf. 11. in bonis liberis*, & *Balthas. Thom. de maior. & primogenit.* loquitur etiam in maioratu relicto maiori natu, & *Surd. conf. 455.* respondit, in individuo testamenti testatoris, & *Gratian. cap. 456. in fideicommissio.* & etiam *Mangil. de imput. q. 77. n. 169.* & *Fusar. conf. 39.* & *40.* sicut etiam *Censal. ad Peregr. art. 13. fol. 21.* & *Mans. in d. alleg. apud Torre pag. 452.* & etiam *Actolin.* loquitur in nostris terminis *resol. 81.* & iste *Thesaur.* ut testatur ipsemet *Palm. alleg. 49.* & *50. Altograd.* & alii ex citatis, & allegatis *sup. n. 91.* & *92.* loquuntur de fideicommissio, & maioratu jam ingresso, & contra filium possessoris ad favorem maioris natu, & admittunt transitum unius lineæ ad alteram.

177 Ex quibus infertur cessare considerationem ipsius *Palm. d. alleg. 99. sub n. 35. vers. ex quorum*, asserentis, duo præcipua fundamenta d. decil. cessare, quorum unum erat, quod n. illud Doctor dixerit, in vocatione generica maioris natu, prærogativam lineæ, in quam fideicommissum ingressum fuit, attendendam fore: Alterum, quod auctoritates per eam ibi commulatæ erant omnino punctuales; quia ut inquit *in vers. quo* & *n. 36. 37. et 38.* loquuntur in feudis.

178 Sed hac oppositione non obstan-

te, verum est decisionis fundamentum, quia ut jam diximus, DD. à nobis citati sunt punctuales, & terminanter loquuntur, & individuo casus nostri, ut jam advertimus supra proxime *n. 176.* & quando loquerentur in investitura feudorum, prout fatetur ipsemet *Palm.* adhuc etiam ex illis decidenda erat controversia, ut jam diximus *supr. n. 151. et 152.* quibus addo; quod quando jura feudalia fundantur in ratione vocationis, possunt allegari extra casus feudales, *Francisc. Curt. jun. in suo tract. feudal. in princip. pag. 3. et 4. vers. tertio principaliter quero;* & sic communiter videmus, quod DD. arguunt de feudo ad maioratum etiam data diverla ratione, ut tenent *Bald. in L. cum antiquioribus col. 4. vers. sexto probatur*, *Socin. conf. 47. vol. 3.* qui arguit *ex cap. 1. an mutus, vel aliter interfectu*, admittatur ad successionem maioris, & ibi dixit, quod maioratus pro maiori parte accedit ad naturam feudi, & alibi sæpe DD. & in veritate illæ decisiones feudales multum accommodantur ad maiorias, quæ sunt in usu, & jure, & DD. in hoc loquentes tam in feudibus, quam in aliis casibus extra feudum, ubi masculi seniores vocantur, in quacunque dispositione loquantur; & ita de feudo argui potest ad fideicommissum *Joann. in rubr. de testam. col. fin.* quia in illis succeditur ex dispositione hominis, qui potest facere de bonis suis, quod sibi placuerit, & illa conferre quibus vellit, ut confert, quando vult, quod succedat maior natu; quo casu succedit, & excludit filium jam admissi, ut jam diximus, & constat ex DD. citatis *n. 81. 82. et 83. 91. et 92.* & ita penitus rejicienda venit, quæ ipse *Palm.* inquit *d. n. 38. vers. si igitur, et vers. remanet;* & ad illud, quod dicitur *pag. 661.* contra

votum Seraphini, & Pamphili, jam supra multoties satisfecimus *n. 116. et seqq.* & quod dicitur circa considerationem vocati ex linea fœmina tollitur ex dictis *sup. n. 78.* Atque ita omnino cessat, quod ibi dicitur, à *Palm. et pag. 662.* & ita succedendum esse maiorem natu existimamus, & excludere filium ultimi possessoris ex vi vocationis, quæ semper primum locum in successione sibi obtinet, ut late jam supra diximus, & tenent quos ego ipse refero *forens. cap. 4. n. 122.* & sic liberantur sententiæ doctissima fundamenta ab oppositionibus *D. Palmæ.*

179 Præfata argumenta *D. Palmæ* deducta fuere à substantia omnium allegationum scriptarum à *DD.* consulentibus, & scribentibus pro parte *D. Hieronymi*, ut patet ex ipsorum allegationibus transcriptis à *Doctiss. Torre §. 2. pag. 473. §. 3. pag. 487. §. 4. pag. 505. §. 5. pag. 513. §. 6. pag. 517. §. 9. pag. 565. §. 13. pag. 625 cap. 40. §. 1. pag. 652. et seqq. cap. 41. §. 2. pag. 665. §. 4. pag. 691. §. 6. pag. 729. §. 7. pag. 755. §. 8. pag. 771.* & cum responsione ad *Palmæ* fundamenta tolluntur ea omnia, quæ sparsim scripta fundamenta fuerunt, & etiam ex eleganter notatis, & exornatis ab eruditissimis scribentibus pro *D. Baptista* penes ipsum *Doctiss. Torre*, ubi invenitur *in d. cap. 39.* illa optima allegatio exarata à *Doctiss. Mans. pag. 452. et seqq.* ubi omnia dixit, & ad omnia in ipsamet allegatione respondetur, *et §. 8. pag. 553.* pariter etiam scripta à *d. Mans. et §. 10. pag. 601. et §. 2. pag. 640 et cap. 41. §. 1. pag. 660. et §. 3. pag. 677. et §. 5. pag. 698.* & in omnibus eleganter ad omnia responsionem datam esse reputamus, & ab ipso *Torre* in locis citatis *sup. n. 11. et 34.*

180 Ad *Emminentiss. Lucam lib. 10. de fideicom. disc. 1. et seqq.* pariter

respondemus ex dictis ad argumenta *Palm.* & ipsemet *Doctiss. Luc.* scripsit ad instantiam *D. Hieronymi*, pro ut constat *ex disc. 202. in supplementis ad d. tit.* ex quo constat de affectione caulæ, & post illum, & eo reprobato, contrariam resolutionem, & ad favorem *D. Baptistæ* defendit *Doctiss. Altograd. d. contr. 75. in n. 14. et seqq.* ubi eleganter exornat, & erudite pertractat, & hanc esse veram sententiam in terminis propositis, & sequendam profiteretur ipsemet *Doctiss. Torre*, quando libere scripsit *tom. 1. de maior. Italiae cap. 2. n. 40. et tom. 2. q. 1. n. 7. et seqq. et n. 13. et multis seqq. usque ad 34.* ubi ad hoc allegat *DD. à Palm.* reprobatos, & sequitur *q. 35. et 3. p. dec. 5. n. 25. et dec. 15.* & ut omnia ex adversariorum dictis in favorem *D. Hieronymi* omnino cessent, & quæ dicta sunt ad favorem *D. Baptistæ* confirmantur, est pro cronide videnda *decis. 21. apud eundem Torre 3. p. in qua totus noster casus prorsus proponitur, & eadem forma dispositionis exaratur, ut videre est pag. 153. in princip. §. item medietatem domus, seu Palatium, & in verl. post mortem, invenitur ipsamet vocatio, ut patet ex verbis ibi: Et semper utatur, & pertineat primo d. Michaeli, dum vixerit, & postea pertineat, & spectet ad maiorem natu descendentem d. Michaelis.*

Hæc est eadem vocatio nostri testatoris, circa quam orta fuit controversia inter maiorem natu, & filium ultimi possessoris, & dubitatum fuit, an attendenda foret prærogativa ætatis illius, qui futuris temporibus eveniente casu successio- nis esset in maiori ætate constitutus, vel potius in linea, & descendencia maioris natu semel admissi, itant successio maioratus deferri deberet, juxta naturam primogenituræ; an autem

tem per saltum: in qua controversia resolutum fuit, saltuariam esse successionem, & admitti natu maiorem, excluso filio ultimi possessoris, ut invenitur scriptum in d. decif. 21. n. 29. vers. fuit § n. 30. sequentibus verbis terminantibus, & ad nostrum propositum coherentibus, ut patet ibi: *Fuit etiam in hac causa excitatum dubium, an in successione istius maioratus, attendenda esset sola prerogativa etatis illius, qui futuris temporibus eveniente casu successionis esset in maiori etate constitutus, vel potius in linea, & descendentia maioris natu semel admissi, ita ut, successio maioratus deferri debeat secundum juris dispositionem, juxta naturam primogenituræ, non autem per saltum, in quo tamen articulo Domini, uno excepto, fuerunt concordantes, in maioratu scilicet, de quo agitur, saltuariam fieri successionem, & admitti eum, qui est maior etate, non curato filio, aut nepote ultimi possessoris, ex eo moti, quod ea verba ibi post mortem prædictorum semper pro dimidia utatur, & pertineat primo dicto Michaeli, dum vixerit, & postea pertineat, & spectet ad maiorem natu descendentium d. Michaelis expresse indicant, quod vocatus fuit maior natu descendentium d. Michaelis indiffinitè, & universaliter ex tota, & universa familia ortum habente à d. Michaeli, quo casu censentur dividentes habuisse respectum ad personam, quæ sit maior in etate ex genere ipsius Michaelis, non autem ad sanguinis successionem, & in hac specie omnes DD. firmant, fieri saltuariam successionem, ut scribunt sequentes Alexand. conf. 4. lib. 4. uti addens inquit, recte eum consuluisse, Surd. conf. 455 n. 14. & seqq. Belon. jun. conf. 11. n. 39. ubi*

scribit, ita fuisse pronuntiatum, non obstante contrario cons. Barbat. Thesaur. q. forens. lib. 1. q. 35. n. 17. ubi pariter ita judicatum fuisse asserit, & veniorem esse hanc sententiam tradit Cyarlin. contr. 222. n. 54. & seqq. Gratian discept. forens. cap. 456. n. 83. & 84. & cap. 695. n. 3. Mansf. consul. 95. sub n. 25. & ibi Rot. luc. conf. 96. n. 5. Massin. de confiscat. q. 33. n. 8. & seqq. & præsertim n. 14. & 21. sequitur Rot. Et n. 36. ipsemet Torre vers. non obstat respondet ad argumentum, quod successio reguletur secundum ordinem primogenituræ, cuius contrarium ostendit n. 37. in Italia observandum fore, ex Morisc. Fusar. Belon. Thesaur. Actolin. Cyarlin. & Prat. ut patet ex verbis ibi: In Italia verior est sententia, quod valde inter se differat primogenitura, & maioratus: quia primogenitura capitur civiliter, & propterea regulatur juxta juris communis dispositionem, & successionem, verbum vero Maiornatu, simpliciter prolatum sumitur naturaliter de eo scilicet, qui defacto est maior etate tempore successionis; & in vers. minus obstat, respondet ad argumentum proximitatis, & lineæ in sequentibus.

In nostro autem casu vocati sunt maiores nati indistinctè, & universaliter ex descendentibus d. Michaelis senioris, nullo habito respectu ad lineam alicujus filii d. Michaelis, consequenter pro maiore natu intelligitur senior etate illius, qui ex universa alia descendentia d. Michaelis tempore successionis talis reperitur, esse juxta magis receptam sententiam DD. de quibus supra facta est mentio, quibus addi possunt Mangil. de imput. quæst. 77. num. 70. & 169. Capic. Galeot. controu. lib. 2. contr. 48. num. 59. Redenasc. conf.

consult. 82. n. 1. Prat. discept. 38. n. 45.

183 Atque ita cum testator noster in clausula testamenti separata *Item vult quod* vocasset maiorem natu delcendentem à sua linea masculina generice, indistincte, & indiffi- nite, universi literque, nullo habi- to respectu ad lineam, de qua non fit mentio in d. clausula, inductum fore maioratum, & fideicommissum saltuarium, latissime ostendimus, & profitetur idem Torre, adversarius noster, d. dec. 21. n. 1 & seqq. & re- solvunt omnes citati, & probat Ur- sul. consult. forens. cap. 74.

184 Et ratio decidendi est, quia ma- iores natu, & senes præsumuntur prudentiores, sapientiores; proba- tiores, & bonorum conservatores, juvenibusque an virtutibus excelle- re, utpote quia usu rerum docti prudentiam sibi comparare potue- runt, Menoch. de præsum. lib. 6. præf. 471. Riccius dec. Curie Archiep. aec. 334. n. 5. multa refert Aug. Barb. in cap. dudum de elect. n. 3. & seqq. Est quippe ætas, ut Plautus ait, condimentum sapientiæ, & juxta Plinium juniorem; sola in senectu- te prudentia. Unde Romani, & Itali, ut Valerius Maximus inquit: Senum autem consilio imperium suum ad altissimum majestatis fastigium evexerunt, quod & Ovid. lib. 5. fastor. probat.

Magna fuit quondam capitis reve- rentia Cani,

In que suo pretior ruga senilis erat. Viribus illa minor, nec habendis utilis armis,

Consilio patriæ sæpe ferebat opem. Jura dabat populo senior, finitaque certis,

Legibus est ætas, unde petatur honor.

Pars V.

Exornat Solorsan. emblem. 48. 185 de modo in consiliis præstandis servando; & ultra quæ refert in to- to orbe ita observari testantur histo- rici, nam Lacedemonii solum ad se- nectutem attendebant ad bona con- servanda, & honores obtinendos, prout testatur Justin. lib. 3. & Plu- tarc in apopo, & ita observari ab Atheniensibus testatur Valer. Max. lib. 4. cap. 5. Joan. Andr. in cap. quan- to de translatione episcopi n. 15. Be- nedict. in cap. Raynutius in cap. ad- jectæ impuberi n. 71. penes Egiptios idem praticari, tenet Herodot in Euterpe. qui subdit hac in re Egiptios cum lacedemoniis convenisse: inter Albanos etiam sic transivit, ut scriptum relinquit Strabo lib. 11. co- ram Carthaginensibus ita testimo- nium præstat Consil. Carthaginens. 4. cap. 84. Joseph de antiquitatibus lib. 17. cap. 1. de Tartaris, & Ara- bis idem dicunt Stobæus cap. 42. Dio- dorus lib. 12. & inter animalia cog- noscitur reverentia senioribus debi- ta, ut asserunt Aelianus lib. 8. ani- malium, Plinio lib. 8. natural. his- tor. cap.

Quæ dicta sunt probantur om- 186 ni jure; de divino constat ex levit. cap. 19. ibi: Coram cano capite con- surge, & honora personam senis Ge- nes. cap. 24. Petr. in 1. epist. Cath. cap. 5. ibi: Adolescentes subditi sto- te senioribus, refert Alberic. in L. veluti de justit. & jur. col. 2. Luc. de Pena in L. 1. verbo prior cod. de con- sulib.

De jure naturali ostenditur in 187 cap. est ordo 33. q. 5. pulchre Aris- totel. 2. polit. Alberic. de Ros. in L. semper in princip. ff. de jure immu- nit. quem lequitur Jason. in L. cum quid ff. si cert. pet. n. 43. & in consi- liis cons. 192. vol. 1. n. 1.

De jure gentium profitentur An- gel. & Ruin. in L. sed si hac ff. sed si per

188

188 per penam ff. de in jus vocand. Jason. d. cons. 192. n. 1.
 189 De jure Canonico observant textus in cap. his igitur 23. dist. vers. senioribus quoque cap. conquestus 9. q. 3. cap. priscis dist. 55. facit quod notatur in cap. anteriorum §. illo videlicet 2. q. 3.

190 De jure civili, etiam senioribus concedenda fuisse quam plurima privilegia, & prerogativas, constat apud Jason d. cons. 192. per tot. Cepol. in tract. imp. milit. ubi cumulat quinquaginta privilegia senectutis concessa, & Roman. in L. si vero §. de viro ff. solut. matrim. fallent. 5. Cassan. in Catalog. gloria mundi p. 11. confid. 17. Cardinal. Paleot. in tract. de senect. Tiraquel. in praefat. primog. n. 79. cum multis aliis Gratian. forens. cap. 506. n. 39. §. 41. & probatur per textum in L. semper ff. de jure immun. L. ad personas egregias ubi glos. ff. de jure jurand. L. 1. cod. si advers. libert. L. 1. cod. si advers. libert. L. 1. cod. advers. fiscum Valens. cons. 82. n. 9.

191 In antiquis etiam sapientiam, & multo tempore prudentiam ad bona & auctoritatem conservanda concedi scriptum est apud Job. cap. 12. §. cap. 31. Ecclesiast. cap. 8. §. 15. textus in cap. sciendum 26. quaest. 4. §. in cap. ex multa devot. Et ideo nil mirum, quod testator noster voluisset à maioribus natu ex prudentia, & auctoritate Palatium conservari, vocando semper maiores natu ex sua

descendentia absque lineae mentione quo casu cum erectus fuisset maioratus saltuarius, cessant omnia quae in contrarium adducta sunt circa lineae prerogativam, ut fatentur omnes ex utraque parte scribentes, & agnovit Palm. d. alleg. 99. n. 3. vers. & revera; idcirco clara manet iustitia D. Baptistae, indubitabilis Rota Januensis sententia, & illius possessio iustissima ex dictis ab eodem Doctiss. Torre de maior Ital. p. 2. q. 1. n. 35. §. seqq.

Pateant dictis sapientissimi scribentes in hac causa quia in colligendo, & conscribendo, hoc opusculum aggressus fui opus sane difficile, atque arduum, meisque humeris impar; & si error à me fuit commissus ingenii mei tenuitas, & spatium duodecim dierum, in quo scripsi, ut spero, facilem exculationem merebitur. Humannum enim est errare, & nemo doctissimorum hactenus exstitit, qui non contradicentem habuerit; sed ego, sicut scribo, judicarem; & si aliquid est elapsum, quod Catholicae fidei, aut christianae Religioni aliquatenus adversetur, vel ignaro minus probari contingat, id omne indictum, & sacrosanctae Romanae Ecclesiae censurae, aut cujuslibet melius sentientis correctioni subiectum, ex debito voveo, & ex animo volo, & ita subscribo; Ulyssipone decimo primo Decembris 1690.

TESTAMENTO

DEL M.

GERONYMO GRIMALDO,

FATTO L' ANNO 1550. PRIMO

Aprile.

IN nomine Domini. Amen. Quia melius est metu mortis vivere, quam spe vivendi ad subitanam mortem pervenire. Idcirco hæc cogitans Nob. Hieronymus de Grimaldis q. Georgii, sanus Dei gratia, mente, sensu, loquela, corpore, & intellectu, & in sua bona, & sana memoria existens Divinum iudicium tremebundum timens, cujus hora mortalibus incerta est, testari cupiens ne intestatus decedat, & ne post sui obitum de bonis suis contentio possit oriri per præsens suum nuncupativum testamentum, quod sine scriptis dicitur, de se, & bonis suis prout infra disposuit, & ordinavit.

In primis enim quando cum mori contigerit, animam suam Altissimo, & toti Cælesti Curia humiliter comendavit, corpus autem suum iussit debere sepeliri in Monasterio Sancti Francisci Genuæ, & quod instaretur Capella existens in eo Monasterio, quam ipse Testator sic asserens obtinuit, cum ab hæredibus q. D. Lodixii de Auria una cum sepultura in dicta Capella existente, vel quod de bonis dicti Testatoris alia sepultura fiat in eo Monasterio, secundum tamen, & prout visum fuerit D. Luchinettae suæ uxori, & Baptistæ suo filio, pro cuius exequiis, & funeris impensa iussit, & voluit idem Testator expendi debere de ejus bonis, quantum ipsis uxori, & filio videbitur.

Item legavit, & noluit, quod statim ejus Testatoris morte sequuta pro ejus anima celebrentur mille Missæ, & Missæ S. Gregorii per illos fratres Religiosos, & in ea Ecclesia, vel Ecclesiis, secundum quod ordina-verit Luchinetta prædicta, quæ solvat, & det de bonis dicti Testatoris pro elemosina pro ipsis Missis celebrandis quantum ipsa Luchinetta voluerit.

Item legavit Hospitali Pammatori Januæ libras quinque millia pro eis tamen, & non aliter expendendis in fabrica, & reparatione dicti Hospitalis, & Hospitali reductus Genuæ Infirmorum incurabilium libras centum Januarum.

Item ordinat, quod de bonis dicti Testatoris quamprimum fieri potuerit secuta ejus morte emanantur loca mille Comperarum Sancti Georgii, quæ emptio fiat ex primis pecuniis exigendis ex bonis ipsius, quæ scribantur super ipsum Testatorem in una Columna, de quorum annuis proventibus fiat quantum pro dimidia eorum annuatim dispensatio tempore exultationum per spectatum Officium Suffragii Pauperum, cum interventu tamen, & consensu Baptistæ filii dicti Testatoris in Janua inter Pauperes miserabiles juxta tamen solitum, & eo Baptista defuncto una cum maiori natu ex linea masculina ab eo Baptista descendente, & hoc servetur perpetuo modis

prædictis, ita quod per ipsum spectatum Officium, quod pro tempore fuerit una cum maiori natu ex ea linea masculina descendente prout supra, qua linea masculina deficiente, ipsa dispensatio dimidiæ dictorum proventuum annuatim tempore exculationum prout supra fiat per idem spectatum officium una cum filia maiori natu dicti Testatoris, quam tunc haberet, si viveret, & non viveret una cum maiori natu masculo legitimo, & naturali nato ex ipsa maiori filia si extaret, & si non extaret ipsa filia maior, vel dictus filius masculus ex ea, loco sui in ea dispensatione succedat ille masculus maior natu, qui adesset ex filia maiori natu dicti Testatoris, qui viveret, & de maiori natu in maiorem natum ex ea linea filiarum dicti Testatoris succedatur ad eam dispensationem una cum ipso Officio, & hoc servetur perpetuò prout supra.

Reliqua autem loca quingenta multiplicentur de proficuo in capitale per dictum spectatum Officium quod pro tempore fuerit una cum maiori natu descendente ab ipso Testatore, & à sua linea masculina, & ea linea masculina deficiente, ex linea foeminina descendente à filiabus dicti Testatoris, quarum maior natu semper præcedat, usquequo dicta loca quingenta ascendat ad numerum locorum octo millia, quo numero facto, & completo proventus annuit ipsorum tempore exculationum dispensentur per dictum spectatum Officium Pauperum, quod pro tempore fuerit, una cum maiori natu ex linea masculina dicti Testatoris, qui pro tempore erit inter pauperes miserabiles ordine, & modis, quibus superius dictum fuit, & ordinatum, respectum proventuum suprascriptorum aliorum locorum quingentorum, quorum proventuum exculationes singulis annis fieri debent, & dicti proventus vendi debeant Cabellotis, qui pro tempore erunt, & processum eorum proventuum venditorum prout supra dictum fuit usquequo fuerint loca octo millia prout supra, & exinde proventus dispensentur prout supra, quod serviat pro anima ipsius Testatoris, & pro exoneratione suæ conscientiae, in eventum, quod possit dici, vel prætendi, quod aliquod turpe lucrum per ipsum factum esset in Cambiis, aut in emendis, vel vendendis mercibus, cum intendat toto suo posse ejus conscientia exonerari.

Et propterea mandat, & ordinat dictus Testator, quod ex bonis suis pariter emanant alia loca mille dictarum Comperarum scribenda super dicto Testatore, de quorum annuis proventibus detur illis filiabus suis descendentibus, etiamque indigentibus victu, & vestitu earum, iudicio tamen suorum fideicommissariorum, & non aliter, in quibus fideicommissariis circa hoc non possint intervenire illi, qui forte prætenderent habere talem necessitatem, illa pars, quæ videbitur dictis suis fideicommissariis prout supra, dummodo ipsa pars proventuum non sit maior suprascriptis proventibus locorum 400. annuatim pro qualibet earum, & eis fideicommissariis, prout supra defunctis, prædicta fiant in omnibus prout supra per illum, qui esset propinquior dicti Testatoris pro tempore in societate tamen unius ex spectato Officio Suffragii Pauperum, & unius ex supradicto Officio Misericordiae, qui duo respectivè per ipsa officia ad masculos albos, & nigros debeant eligi, & quantum singulis annis superabit ex eis annuis proventibus ipsorum mille locorum debet multiplicari per spectatum Officium 1444. cum solita privisione in alia loca scribenda super iptum testatorem, vult

tamen, quod proventus eorum annuatim secutis ipsis excusationibus vendantur intra annum Cabellotis usquequo ascendant ad numerum locorum octo mille, quo numero completo, mandat, quod de annuis proventibus eorum tempore excusationum respondeatur hæredibus dicti testatoris, qui pro tempore erunt æqualiter in stirpem tamen, & non in capita ex linea masculina de legitimo matrimonio præcedat, & ea defuncta in linea fæminina æqualiter in stirpem, & non in capita prout supra, vult tamen quod si adessent filia, & patres earum haberent necessitatem in maritandis eis iudicio tamen maioris natu ex propinquis, quos pro tempore haberet dictus testator, & iudicio unius ex spectato Officio Suffragii Pauperum, & alterius ex spectato Officio Misericordiæ, qui debeant eligi prout supra, & qui pro tempore erunt, quod pro quolibet ipsarum filiarum, dari ex eis proventibus, pro earum dotibus, ulque in summam librarum duodecim millium i. sorum, proventuum, ne transeant in filias earum foeminarum ulque filias filiarum dicti Hieronymi testatoris, & non ultra, & si ex eis filiabus ex linea masculina, & foeminina descendente ab eo testatore non extarent vult quod in huiusmodi, quæ debent dari dictarum filiarum habentibus necessitatem prout supra succedant hæredes D. Jacobi sui fratris, quibus deficientibus succedat Officium Pauperum, quod Officium, dicto casu proventus ipsos dispenfet inter Pauperes miserabiles secundum quod sibi videbitur.

Uterius ordinat, quod emanent alia loca centum earum Comperarum quæ super ipsum testatorem scribantur, multiplicanda annuatim modis superius dictis, usquequo fuerint in totum loca duo millia, quæ sic scripta suprascriptum testatorem perpetuo stari debeant, de quorum proventibus annuatim respondeatur Primogenito ex descendantibus dicti testatoris ex linea masculina, qua linea masculina deficiente de proventibus ipsius respondeatur maiori masculo natu filia maioris dicti testatoris, & hoc servetur perpetuo ordine, & modis prædictis.

Item vult, quod Domus sua cum viridario, & pertinentiis sita Genuæ apud Sanctum Franciscum, in qua in præsentiarum ipse testator habitat, non possit ullo unquam tempore alienari, vendi, nec obligari, aut pignori aliquo prætestu, tempore aliquo prohibendo talem alienationem, pignorationem, vel obligationem, immo vult, quod semper sit inalienabilis, & in bonis ipsius testatoris, & quod illa frui, & gaudere perpetuo possit maior natu descendens à linea masculina dicti testatoris, & ea linea deficiente maior natu descendens à filia maiori ejusdem testatoris, & ordine, ac modis prædictis hoc perpetuo servetur.

Item legat dictæ Luchinettæ suæ uxori libras novem millia Januæ, quas prout fatetur habuit pro suis dotibus, & ultra vult, quod ipsa annuatim habeat in ejus vita tempore excusationum annuos proventus locorum quingentorum, qui proventus secuta morte dicti testatoris spectent hæredi ejusdem testatoris, & quæ loca quingenta de bonis dicti testatoris, etiam emanent, si sic voluerit dicta Luchinetta, & sub eis scribatur, quod de proventibus annuis temporibus excusationum dictæ Luchinettæ respondeatur, & si non emerentur, habeat ipsa Luchinetta dictos annuos proventus eorum prout supra dictum est, & contra hoc nihil possit opponi, quod habeat locum, si steterit in habitu viduali, & non aliter.

Item

Item vult, & disponit, quod dicta Luchinetta ea stante in habitu viduali prout supra donec vixerit, gaudeat pro libito domo predicta cum Villa, & arnedibus dicti testatoris, & gubernetur decenter in bonis ipsius testatoris, & nihil contra hoc possit opponi.

Reliquorum, &c. sibi hæredem suum universalem instituit, & esse voluit dictum Baptistam suum filium solum, & in solidum, cui valde comendat, ut velit dirigere descendentes masculos, & sic filias à filiabus dicti testatoris, maximè illos, qui ex eis fuerint indigenes.

Fideicommissarios autem, & executores dicti sui testamenti, & ultimæ voluntatis constituit, & esse voluit Luchinettam uxorem, Baptistam filium, quoscunque Generos dicti testatoris, qui tunc, & pro tempore viverent, & maior pars possit exequi, in qua tamen esse debeant dicti Luchinetta, & Baptista, & non aliter, quibus, &c.

Et hæc est.

Castans, &c.

De quibus omnibus, &c.

Per me Paulum Pinellum Raymuudum Notarium.



TRA



INDEX

TRACTATUS UTILISSIMUS,

DE

SPURIIS,

A

Actio.

Distinctio h[ab]et in actio-
ne reus hereditatis quis
aut cap. 118. p. 82. nu-
mer. 1. c.

Actus.

Qui in actu non est, sed in po-
tentiali non habet effectum
et heredem transmittit. cap.
118. p. 82. n. 1. c.
In actu non est, sed in po-
tentiali non habet effectum
et heredem transmittit. cap.
118. p. 82. n. 1. c.

Accrescere.

Eodem jure heres gaudet, si
ei accrescit illa portio qua defun-
cto si viveret accresceret cap. 117.
p. 80. n. 1. c.
Inter heredes, si legatarius
non daretur per accrescere, tanquam
successores diverso jure n. 115.

Actus.

Qui maiorem habet aetatem,
dicitur maior natu. illi. p. 116. n.
67.
Qualitas aetatis non est trans-
missibilis ad filios n. 58.
Nam ubi consideratur aetatis
gradus.

Item vult, & disponit, quod dicta Lucinetta ex fratre in heredi-
tatem suam, & heredibus suis, & successoribus suis, & gubernatoribus suis
cum Villa, & fructibus dicti testamenti, & gubernatoribus suis, &
bonis ipsius testamenti, & aliis rebus hoc possit exequi.

Postquam vero dicti heredes suam universalem voluerunt, & esse
voluit dictum Baptista suum filium legitimum, & in solidum, cui valde
commendat, & vult singulis dilectionibus maliciorum, & sic filius & fi-
liabus dicti testamenti, maxime illos, qui ex eis fuerint indigentes.

Patres, matres autem, & executores dicti lei testamenti, & ul-
tima voluntas consistit, & esse voluit Lucinettam uxorem, Bap-
tistam filium, quoscunque Generos dicti testamenti, qui tunc, & pro
tempore viverent, & talior pars possit exequi, in qua tamen esse
debeat dicti Lucinetta, & Baptista, & non aliter, quibus, &c.

TRACTATUS
UTILISSIMUS

DE

SPURIIS



TRA



INDEX

C O P I O S U S.

OMNIUM, SIVE NOTABILIORUM,

Quæ continentur in capitulis 117. 118. 119.
120. & in celebri allegatione de Linea
Saltuali

*Prior numerus denotat Capitulum, secundus si fortasse est Pa-
ginam, tertius autem, Numerum marginalem, & ubi
solum unus adest marginalis est.*

A

Actio.

DE forma libelli in actio-
ne reivindicationis quis
agat cap. 118. p. 82. nu-
mer. n. 1.

Actus.

Qui in actu non est, sed in po-
tentia tantum habendi vel essendi
in hæredem transmittitur. cap.
117. p. 21. n. 46.

In hac actione duo copulatio-
ne necessario articulari debent
n. 2.

Pars V.

Acrescere.

Eodem jure hæres gaudet ut
ei acrescat illa portio quæ defun-
cto si viveret acresceret cap. 117.
p. 30. n. 65.

Inter hæredem, & legatarium
non datur jus acrescendi tanquã
sucedentes diverso jure n. 115.

Ætas.

Qui maiorem habet ætatem,
dicitur maior natu all. p. 116. n.
57.

Qualitas ætatis non est trans-
missibilis ad filios n. 58.

Nam ubi consideratur ætas ins-
pici.

Z

picimur successorem, non eum qui successit in his quæ post mortem illius sumunt initium vel effectum ibidem.

Ætas omnium rerum est personalissima, quæ numquam transit in filium nam ætas patris, non potest esse ætas filii ibidem.

Ita maioratu saltuario maior ætas successionis tempore attenditur, quam alias n. 103.

Prærogativa ætatis prævalet lineali quoties versatur quæstio super exquirente industriam personæ, vel actum prudentialem, magis adaptabilem, & congruum maiori natu effective num. 120.

Qui habet prærogativam ætatis, habet etiam regulam professionis n. 126.

Affectio.

Affectio non cadit in ignotum cap. p. 73. n. 165.

Alienatio.

Ususfructuarius non potest alienare, nec vendere usufructum, nec cedere cap. 117. p. 61. num. 128.

Et si vendat amittit usufructum, & ad proprietatis dominium vertitur n. 129.

Et ius rei legatæ alienari, locavari aut vendi potest alleg. p. 110. n. 41.

Eo ipso quod maioratus institutus dicitur alienationis prohibitio inest a jure n. 42.

Prohibitio alienationis non sufficit ad constituendum maioratus regularem quamvis habeant verba importantia perpetuitatem ibidem.

Alienatio quando est necessaria,

numquam censetur prohibita n. 43.

Argumentum.

Argumentum a sufficienti partium enumeratione validum est cap. 117. p. 45. n. 84.

Argumentum a superfluitate vitanda est habitum pro tenui, & infirmo n. 129.

Valet argumentum de feudis ad fideicommissum alleg. p. 154. num. 153.

C

Clausula.

Clausulæ speciales sive præcedant, sive sequantur præferuntur generalibus in specie cap. 117. p. 8. n. 3.

Qui professione habet regulam, ad se trahit omnes clausulas n. 28.

Clausula præcedens magis instituit insequentem, quam, e contra num. 29.

Clausula posita in fine refertur ad omnia præcedentia, quamvis sint remota n. 30.

Clausula dicitur finita, perfecta, & distincta quando dantur aliæ inter mediæ cum suis verbis quibus reguntur, & tunc aliæ dicuntur diversæ alleg. p. 123. n. 73.

Clausula quamvis generalis, & qualificata, intelligitur loqui de dispositione, in qua altera specialiter provisum erat, & postea separatam provisum fuit ibidem.

In institutionis clausulis semper intelligitur testatorem velle attendere ad casus diversos, & providere in omnibus casibus qui acci-

accidere poterunt n. 75.

Nunquam verba clausulæ sequentis, referuntur ad præcedentem n. 15.

Clausula sequens non potest, nec debet referri ad primas substitutiones quæ suam specialem, & certam habuere determinationē ibidem.

Conditio.

Conditio intestamento, dies incertos facit cap. 117. p. 17. n. 37.

Si fideicommissarius tempore conditionis sit superstes consequens est ut mortuo vocato pendente conditione, caducum fiat fideicommissum, & consequenter maneat penes gravatum n. 52.

Relictum sub conditione sive perviam legati aut fideicommissi aut hæreditatis decedente fideicommissario ante adventum conditionis fit caducum n. 66.

Quando legatum, vel fideicommissum post mortem hæredis a testatore relinquitur tunc sub conditione relictum censetur n. 70.

ante conditionis existentiam nullum datur obligationis principiū, quod transmittatur, neque dicitur ejus diem cedere n. 73.

Conditio si sine liberis in quacunque dispositione facta ab ascendente sub intelligitur all. p. 116. num. 160.

Confessio.

Confessio facta a possessore, non præjudicat successoribus alleg. p. 160. n. 169.

Et etiam quando ex actu voluntario facta a possessore maioratus non præjudicat successoribus qui

Pars V.

semper possunt suum jus defendere ibidem.

Conjectura.

In conjectura deducenda, voluntatem magis quam propriam verborum significationem spectamus cap. 117. p. 25. n. 55.

Sufficit mens collecta ex conjecturis, & inter alias est maxima si testator vocaverit cum filio etiam hæredes seu ejus descendentes quia tunc magis videtur venire ex vocatione propria quàm jure transmissio n. 66.

D

Dictio.

Dictio *item*. appositita in principio periodi, est respectiva præcedentium qualitatum all. p. 107. n. 35.

Et quando est posita in clausula profus divisa, & separata tunc non stat respectiva, sed incæptive, & facit duas separatas dispositiones abque repetitione ibidem.

quando ponitur in oratione perfecta, non inducit repetitionē ibidem.

Dictio *semper* maximum producit effectum n. 129.

Dictio *dicti* est personalissima n. 156.

Dispositio.

Dispositio, & voluntas dubia interpretari debet cap. 117. p. 8. n. 2.

Dispositio institutoris indeferenda maioratus successionem pro lege observatur n. 38. 52. 75.

Quod non solum indispositio-

Z ii

ne

ne clara inteligitur, sed etiam in conjecturata n. 39.

In maioratum controversiis debemus huc, & illuc totam discurrere dispositionem, & undique attenta disponentis voluntate inquirere n. 41.

Et quod conjecturis, & signis deducitur, & expressum deciditur n. 42.

Quando relatio est facta simpliciter uno ore censetur nova dispositio ex scriptura referente est agendum non ex scriptura relata n. 58.

Dispositio non est eo modo interpretanda, quod minus dilectus, magis dilecto præferatur n. 62.

Dispositio sæpe sæpius repetita *jubeo ut succedat* continet in se generalem, & absolutam dispositionem per relationem factam quæ ut talis recipi debet secundum verborum proprietatem n. 77.

Dispositio præcedens expressa per verba sequentia non reformatur nisi de illa fiat especialis mentio n. 78.

Dispositio non facta per modum institutionis, sed per modum legati, aut fideicommissi trahitur ad universum n. 96.

Si testator disponat de aliqua parte inteligitur legare, & relictum dicitur per viam legati n. 116.

Dispositiones conditionales in ultimis voluntatibus, suspendunt effectum, quousque adimpleantur, & verificentur n. 117.

Dispositio post mortem non dicitur conditionalis sed pura, & licet primus vocatus decedat, in vita hæredis non caducat, quando datur alius substitutus num. 119.

In jure non est inconveniens, ut prohibitioni legis quandoque accedat prohibitio testatoris absque eo quod dispositio in sui substantia mutetur n. 133.

Quando in dispositione inculduntur formæ, & institutiones sequentes, quomodo inteligatur maioratus aleg. p. 106, n. 34.

Dies.

Dies incertos, conditio intestamento facit cap. 117. p. 17. n. 37.

Quando venit dies vocationis in vocatione transit dominium in eadem instantia ac momento num. 118.

Dominium.

Dominium rerum hominibus concessum fuit ut ipsi possint illis uti all. p. 111. n. 44.

Dominium amissum a testatore transfertur autoritate legis ad quem ipsemet testator transferri vult. ibidem.

Unusquisque potest disponere de bonis in quibus habet dominium, & illa transferre in alios eo modo quo sibi visum fuerit ibidem.

Non est inconveniens quod dominium bonorum sive jus successionis remaneat in suspenso n. 45.

Quod procedit non solum quando voluntas est manifesta, verum etiam quando est tacita, & per conjecturas n. 47.

In vocatione, transit dominium in eadem instantia, ac momento quo purificatur conditio, vel venit purificationis dies cap. 117. p. 58, num. 118.

Domus.

Relicta aut legata domo, veniant hortus viridaria accessoria, & conjuncta domui alleg. p. 108. n. 38.

Etiā veniunt melioramenta facta indomibus, hortis, aut viridariis domuum ibidem.

E*Executio,*

EXecutio fieri potest infructibus, & comodatibus ad usum fructuarium pertinentibus all. p. 111. n. 43.

Expressum.

In maioratus materia, tacitum non potest vincere exprellum, immo exprellum facit cessare tacitum all. p. 160. n. 168.

F*Familia.*

Qui maioratum instituit ad successionem censetur vocare familiæ descendentes, & illis deficientibus, transversales qui subintrant in locum vocati cap. 117. p. 70. n. 156.

Fideicommissum.

Omnia verba fideicommissi seu dispositionis sigilatim consideranda, & ponderanda sunt absque consideratione superfluitatis cap. 117. p. 10. n. 23.

Transmissio cessat infideicommissio conditionali n. 33.

Jus fideicommissi conditionalis, in specie acquisitum, seu fideicommissum conditionale passive transmittitur n. 34.

Mayoratus totius Hispaniæ, sunt quædam fideicommissa particularia perpetua quia primogenitis deferuntur ideo de illis ac de fideicommissis judicandum n. 35.

Si fideicommissarius tempore conditionis sit superstes consequens est ut mortuo, pendente conditione, vocato, caducum fiat fideicommissum, & consequenter maneat penes gravatum n. 52.

Relictum sub conditione five perviam legati aut fideicommissi aut hæreditatis decedente fideicommissario ante adventum conditionis fit caducum n. 66.

Quando legatum vel fideicommissum post mortem hæredis a testatore relinquitur, tunc sub conditione, relictum censetur n. 70.

Fideicommissum conditionale, non transmittitur ad hæredes fideicommissarii si ante conditionis eventum ipse fideicommissarius decedat. n. 72.

Quando testator post mortem adjecit onus fideicommissi infavorem alterius eo ipso censetur relictæ proprietatis quavis fiat mentio usufructus n. 92.

fideicommissum conditionale transmittitur, etiam quando est extraneus substitutus n. 140.

In legatis aut fideicommissis transmittitur jus successionis ad legatarium aut fideicommissarium licet moriantur legatarii aut fideicommissarii non addita hæreditate n. 144.

Si ex duobus primo dilectis alter decesserit filius, tamen istius præ-

præmortui cum altero nominato non admittitur, sed solus nominatus obtinebit fideicommissum n. 146.

In fideicommissio familiae, & maioratus prius ij præferri sunt qui sunt nominati n. 152.

Fides.

Medium inter bonam, & malam fidem sufficiens est ad acquisitionem fructuum ante litem contestatam cap. 117. p. 47. n. 88.

Filius.

Filius institutus in recerta, jure hæredis est. ut non possit quærellare, aut dicere nullum testamentum paternum cap. 117 p. 55. n. 11.

Inter filium, & nepotem, non consideratur ordo genituræ n. 187.

Quatenus disputatur an sit filius & an sit putativus, hæc quæstio non est spiritalis cap. 119. p. 83. n. 4.

Si vero circa legitimitatis quæstionem aliquid spiritalis obveniat tangens virtutem efficaciamque sacramenti matrimonii tunc ad iudicium ecclesiasticum remittenda est res.

Verba filius sub ingredeatur locum matris, perinde est ac si diceretur, quod maioritas matris etiam ad filium sit porrigenda all. p. 101. n. 17.

Filius maior, primogenitus, & maior natus pro synonimis habentur n. 18.

Mortuo ultimo possessore non transit successio ad ejus filios sed ad alium antiquiorem, & natu maiorem quamvis alterius lineæ p. 117. colum. 1.

Qualitas ætatis non est transmissibilis ad filios n. 58.

Ætas patris non est ætas filii ibidem vide *Senior*, & *Major natus*.

Filius maior non idem significat quod filius primogenitus n. 59.

In materia hujusmodi maioratus non ingreditur filius locum patris, sed proximior natus maior quamvis non sit ex linea primi nominati sed ex alia de eadem tamen familia, & agnatione num. 86.

Maioratus saltuarius ambulat de maiori in maiorem, & non continuatur in linea, nec transit ad filios jam admissos n. 92.

Filius possessoris, si non habet qualitatem attestatorem requisitam excluditur a maioratu saltuario quia in illa non censetur vocatus descendens possessoris licet sit filius, & proximior in sanguine sed admittitur maior natus licet remotior in sanguine ibidem.

Successio quando aufertur filiis dicitur turbare naturæ ordo, juris dispositio n. 163.

Primogenitura censetur continuata quando filius maior ex linea recta filii maioris fuit vocatus n. 168.

Frater.

In successione ab intestato deficientibus descendantibus, vel ascendentibus morientis succedit ejus frater cap. 117. p. 27. num. 59. 60.

Ordo genituræ consideratur inter plures fratres non autem inter filium, & nepotem num. 187.

Cum datur vocatio non totum specialis fratris, sed, generalis a jure affinitat fratri juris præsumptio,

tio, & testatoris voluntas num. 188.

Fructus.

Fructus sunt ipsius ususfructus commoditas alleg. p. 113. num. 49.

Fructus seu commoditates appellatione ususfructus non veniunt, licet, é contra ususfructus nomine fructus, & commoditatis compræhendatur n. 51.

Ultimus possessor dicitur habere jus uttendi, & fruendi n. 54. vide *ususfructus*.

G

Gradus.

GRadus proximitatis ad fidei commissum, quomodo computentur cap. 117. p. 69. num. 150.

Gravatum.

gravatus daturus decem Petro cum morietur si interim legatarius decedat, non transmittit cap. 117. p. 17. n. 36.

H

Hæres.

Quod in actu non est, sed in potentia tantum habendi vel essendi in hæredes transmittitur. cap. 117. p. 21. n. 16.

Substitutus vulgaris excluditur per hæredem hæredis instituti, si institutus decesserit ante aditam hæreditatem n. 47.

Tam ex potentia juris deliberandi, quam ex potentia sanguinis n. 48.

Eodem jure hæres gaudet ut ei acrescat illa portio quæ defuncto si viveret, acresceret n. 65.

Ususfructuarius omnium bonorum nullo dato cohærede retinet proprietatem, & est directus hæres n. 90. 91.

Infideicommissio licet utatur verbis vitæ suæ tantum tunc enim licet alium vocet dicitur hæres institutus talis ususfructuarius. n. 93.

Quando uxor, vel aliquis in usufructu sunt hæredes instituti alio post mortem ejus hæredes universale, aut vocato in re certa non dicitur hæres sed merus ususfructus legatarius dicitur n. 97.

Titulus hæredis verificatur in bonis liberis, & non in illis, in quibus maioratus erectus fuit n. 98.

Vocatus in residuo non dicitur hæres, sed successor n. 99.

Hæres gravatus, non efficitur dominus, & proprietarius, sed usufructuarius n. 100.

Institutus in usufructu habetur jure legatarii, aliter vero post ejus mortem vocatus dicitur hæres directus ab initio n. 101.

An institutus in re certa nullo dato cohærede dicitur hæres universalis n. 103.

Dubium istud solum procedit in hæreditatibus, & bonis liberis n. 104.

Tex. in L. 1. §. si ex fundo de hæred. instituend. non habet locum ad hoc ut institutus in re certa dicatur hæres universalis n. 105.

Quomodo institutus in re certa jure hæredis censendus sit, aut jure legatarii n. 106.

Institutus in re certa cum sit solus, censetur institutus in tota hæreditate, & jure hæredis universalis.

versalis censendus est n. 107.

Quando quis hæres instituitur excepto tali fundo, perinde est ac sine ea adjectione scriptus fuisset n. 109.

Sicut legatum legatarium facit, ita hæreditas hæredem n. 111.

Institutus in re certa dato cohærede universali nec jure hæredis, nec jure legatarii judicandus est n. 113.

Inter hæredem, & legatarium non datur jus acrescendi tanquam succedentes diverso jure n. 115.

Verbum hæres quid importet n. 121.

Institutio hæredis est titulus domini translativus, præcedente additione hæreditatis n. 127.

Hæres primo loco institutus hæreditatem addiens, licet vocatus, aut fideicommissarius decedat, ante restitutam sibi hæreditatem jam translatam est dominium in eum n. 130.

Et jus successionis transmittit ad suos hæredes, vel successores ibidem.

Hæres usufructurius institutus non dicitur nisi quando post ejus mortem nullus alius instituatur n. 132.

Quando testator usumfructum reliquit, & post ejus mortem alium vocavit potest vocatus qui hærede usufructus suprestite decessit fideicommissum ad suos hæredes transmittere n. 126.

Hæres primo loco institutus hæreditatem addiens licet vocatus, aut fideicommissarius decedat ante restitutam sibi hæreditatem jam translatam est dominium in eum n. 130.

Et jus successionis transmittit ad suos hæredes, vel successores ibidem.

Hæreditas.

Hæreditas repræsentat personam defuncti alleg. p. 112. colum. 2. in principio.

Hæreditas juris nomen est ibidem n. 45.

Hispanus.

Inter jus Hispanicum, & lusitanum datur deferentia alleg. p. 117. num. 59.

Homo.

In extremo vitæ constitutus homo, incapax est usu rerum all. p. 111. num. 44.

I

Illatio.

Illatio non fit adversis alleg. p. 161. n. 171.

Ingenium.

Ingenia parva materias grandes non sustinent alleg. p. 95. n. 1.

Interpretatio.

Quando constat de voluntate expressa cessat interpretatio §. 417. p. 8. n. 4.

Semper interpretatio debet fieri, ut evitetur superfluitas num. 19.

Interpretatio testatoris plena periculi est, & præsepe in illius cognitione errare solemus n. 24.

Una institutionis pars, per aliam interpretatur n. 26.

Interpretatio non est facienda ex

ex capite, nec præsumptione hominis sed tantum secundum præsumptionem, & regulas juris n. 27.

Institutio

Una institutionis pars, per aliam declaratur cap. 117. p. 10. num. 26.

Rupto ex causa præteritionis testamento sustinetur rei certæ institutio n. 112.

Institutus in re certe, dato cohærede universali, nec jure hæredis, nec legatarii judicandus est n. 113.

Quando dicatur institutio facta in stirpes n. 138.

Instituens tacitus, voluit se conformare cum dispositione juris communis dum non dedit aliam formam succedendi ante collective vocatos n. 147.

Jus.

Diversitas juris seu tituli non inducit, nec denotat diversitatem voluntatis cap. 117. p. 30. n. 64.

Codem jure hæres gaudet ut ei acreseat illa portio quæ defuncto si viveret acresceret num. 65.

Cum successionis jus in aliquem non est defatum in ipsum suplicatum non potest esse transmissum n. 71.

Instituens tacitus voluit se conformare cum dispositione juris dum non dedit aliam formam succedendi ante collective vocatos num. 147.

Semper jus est certum, nam licet quæstio juris sit subtilis, aut difficilis, non inducitur dubia, nec altiore indaginem requirit quia jus & ejus resolutio est cer.

Pars V,

ta alleg. pag. 161. num. 41.

Jus rei legatae alienari legari, aut vendi potest n. 41.

Judex.

Magno ingenio, & animo opus est quis senatoris munus bene quis exequatur cap. 117. p. 15. n. 31.

Judex debet habere sacram cognitionem, & examen, ne censuram legum subeat n. 32.

Judicium.

Aliqui DD. asserunt posse judicem sæcularum cognoscere de facto quæstionis spiritualis cap. 119. p. 83. n. 1.

Quæstio nativitatis residens in causa civili quæ vertetur coram judice sæculari ad Ecclesiasticum est remittenda n. 2.

Contrarium quod pertineat ad sæculare judicium judicavit senatus n. 3.

Certum est posse secularem judicem cognoscere de facto causæ spiritualis per modum causæ n. 6.

L

Legatum.

QUando legatum post mortem hæredis a testatore relinquitur tunc sub conditione relictum censetur cap. 117. p. 35. n. 70.

Legatum conditionale non transmittitur ad hæredes fideicommissarii si ante conditionis eventum ipse fideicommissarius decedat n. 72.

Testator in actu legandi ipsi tantum legatario, & non ejus hæredibus prospicit n. 73.

Si testator disponat de aliqua

Aa

parte

parte intelligitur legare, & reli-
ctum dicitur per viam legati n.
116.

Relicta aut legata domo, ve-
niunt viri dari, hortus & conjun-
cta domui all. p. 108. n. 38.

Jus rei legatæ alienari legari,
aut vendi potest all. n. 41.

Lex.

Text. in L. 1. §. si ex fundo ff. de hæredib. instituend. non habet locum ut institutus in re certa di-
catur hæres universalis cap. 117. p. 54. n. 105.

Quavis L. 12. *tabul. libera* dis-
ponendi potestas testantibus sit
indulta, non tamen usque adeo
absoluta illa uti debent, ut abuti
potius & leges ipsas offendere vi-
deantur n. 110.

Verbis legis, seu literali sen-
su non est recedendum dum ma-
nifeste non apparet, de mente
sui voluntate contraria legistato-
ris cap. 117. p. 44. n. 81.

Linea.

Secunda linea testatoris non
admittitur quin primus evanue-
rit, & evacuata sit linea prima
alleg. p. 102. n. 21.

Linea primogeniti est illa quæ
debet attendi n. 24. in fine.

Linea est collectio plurium per-
sonarum ab eodem stipite descen-
dentium n. 67.

Verbum linea universos des-
cendentes in infinitum compræ-
hendit n. 68.

Quando successio ingressa fuit
in alicujus linea, non potest ad
aliam transire dummodo ex illa
linea aliquis superfuerit n. 80.

Hæc tamen regula limitatur in
maioratu facti, aut saltuario in

quo regula de linea ingressa non
attenditur n. 81.

Data incapacitate, aut inha-
bilitate successionis, statim fit
transitus de una linea ad aliam.
ibidem.

Limitatur & quando ibidem.

Pro vocatione maioris natu in-
ducitur saltum de una linea, ad
aliam n. 82.

Durante linea primi admissi,
aut primogeniti, non fit transitus
ad lineam secundi geniti n. 104.

Bona egressa in unam lineam
egredi non debent nisi totaliter
sit evacuata n. 126.

Fideicommissum, aut maiora-
tus quando est ingressus in una li-
nea in ea debet continuari donec
fuerit evacuata nec potest fieri
transitus ad aliam etiam si voca-
tio maioris natu sit generica num.
142.

In maioratu saltuario sunt tex-
tus expressi qui ad exclusionem
liniæ contrariam voluntatem ad-
mittunt n. 154.

Linea incipit a persona funda-
toris qui dicitur in linea ibidem.

Verba *descendens a linea mas-
culina d. testatoris* intelliguntur de
ipsius testatoris linea quatenus ab
illo immediate & potius deriva-
tur non de remota, & mediata
linea possessoris n. 155.

M

Maioratus.

Maioratus totius Hispaniæ,
sunt quædam fideicommissa
particularia perpetua, quia pri-
mogenitis deferuntur ideo de il-
lis ac de fideicommissis judican-
dum cap. 117. p. 16 n. 35.

In maioratum controversiis de-
bemus

bemus huc, & illuc totam discurre dispositionem & undique attempta disponentis voluntate inquirere n. 41.

Ea natura maioratum, ut non tantum primo vocato sed omnibus successoribus, descendantibus, vel transversalibus statim jus quaeratur tanquam intellectuali-ter sub ejus persona compræhen- sis n. 74.

Mayoratus per ultimam voluntatem institutus nec per momen- tum dominium in pendentem esse potest sed illico successoris quaeri- tur n. 76.

In maioratus institutores maxi- mum & præcipuum desiderium habent ut domus & familia po- leat n. 85.

Nullum datur inconueniens, quod maioratus dividatur quoad vitam n. 94.

Titulus hæredis verificatur in bonis, & non in illis in quibus maioratus erectus fuit n. 98.

In maioratibus ad hoc, institu- tione inita, ut acquirant jus suc- cessionis vocati, sufficit accep- tatio primi successoris n. 131.

Quando institutor maioratus non fuit ascendens, sed trans- versalis, & vocavit consangui- neum, aut ejus lineam, omnes descendentes vocati admittuntur n. 134.

Controversia ex sola maioratus institutione decidenda est, & ab ejus verbis nullo modo discede- re licet, sed potius secundum eam judicare alleg. p. 97. n. 9.

Mayoratus successio aut fidei- commissi in duas regulariter di- viditur species n. 10.

Una est linealis & secundum or- dinem primogenituræ erecta, & dicitur regularis ibidem.

Altera irregularis in qua datur

Pars V.

succedendi ordo per maioratum facti & saltuarium n. 11.

Non præsumitur maioratum saltuarium esse institutum n. 33. in medio, & in fine.

Quando indefinite vocatur ma- ior natu ex pluribus descendanti- bus dicitur maioratus saltuarius ibidem & n. 34.

Quando in dispositione inclu- duntur formæ & institutiones se- quentes quomodo inteligatur ma- ioratus n. 34. per totum.

Verbum maior natu importat maioratum saltuarium n. 64.

Mayor natus dicitur qui primo natus est, & maiorem habet æta- tem, & plures annos n. 57.

Si vocatus sit maior natu hæc verba tollunt dubitationem ut om- nino inteligatur de maiori ætate & seniori ibidem vers. est si.

Et ideo quod testatori, seu gravato sit proximior, non re- quiritur, sed sufficit quod sit se- nior ibidem.

Vocatio maioris natu sumitur naturaliter, & vocatio primoge- niti sumitur civiliter n. 59.

Quando concessio facta fuerit ad maioris natu favorem, semper inteligitur de illo, qui fuerit ma- ior inter descendentes primi a quocunque descendat sive primo- genito, sive secundogenito ibi- dem.

In maioratus successione voca- tus habet primum successionis lo- cum licet alii sint in meliori linea, sexu gradu, aut ætate n. 61.

Mayor Natu.

Primogenitus, maior natu, & filius maiore pro synonymis habentur alleg. 101. n. 18. & 95.

Appellatione maioris natu ni- hil aliud inteligitur quam primo- genitus n. 20.

Aa ii

In

In eodem verificari nequit clausula de maiori natu, in minori natu n. 22.

Plurimum inter se differt maior natu & maior ætate n. 23.

Qui dicantur maiores ibidem.

Cum vocatur maioratu ex linea recta filii maioris non censetur vocatus maior natu, sed primogenitus n. 32.

Maior natu vocatus, & dilectus a testatore videtur n. 33.

Quando indefinite vocatur maior natu ex pluribus descentibus dicitur maioratus saltuarius ibidem & n. 34.

Cum prærogativa maioris ætatis, & natu maioritas modum succedendi respiciat, semper maior ætate in quacunque linea succedere debet non obstante linea aut primogenitura consideratione n. 56.

Verbum maior natu indicat maioritatem ætatis, & importat maioratum saltuarium ibidem.

Magna datur differentia inter filium maiorem natu, & primogenitum n. 59.

Maior natus dicitur qui primo natus est, & maiorem habet ætatem & plures annos n. 57.

Si vocatus sit maior natu hæc verba tollunt dubitationem ut omnino intelligatur de maiori ætate, & seniori ibidem vers. est.

Vocatio maioris natu sumitur naturaliter, & vocatio primogeniti sumitur civiliter n. 59.

Quando concessio facta fuerit ad maioris natu favorem semper intelligitur de illo qui fuerit maior inter descendentes primi a quocunque descendat sive primogenito, sive secundogenito ibidem.

Eo ipso quod maior natu censetur vocatus introducitur cæte-

rorum juniorum exclusio n. 64.

Pro vocatione maioris natu inducitur saltum de una linea ad aliam n. 82.

Maior natu vocatus proximior dicitur, & remotior proximior in sanguine n. 88.

Quando simpliciter fuit vocatus maior, non intelligitur de primogenito sed de maiori ætate, & seniori n. 99.

Maior natu dicitur qui est ætate senior n. 102. 107.

Vocato filio maiori consideratur prærogativa ætatis temporis delatæ successionis, & non linea primogenituræ n. 108.

Maioris natu vocatio, arguit primogenituram n. 166.

Maiores natu, & senex præsumuntur prudentiores, sapientiores, & bonorum conservatores n. 184. & seqq.

Materia.

Materias grandes ingenia parva non sustinent alleg. p. 95. n. 1.

Matrimonium.

Quæstio circa matrimonium ad iudicem sæcularem, est remittenda cap. 119. p. 84. n. 5.

N

Nominatio.

Persona quæ nominatim, atque singulariter exprimi debet si per relationem demonstratur, nominatim expressa censetur cap. 117. p. 24. n. 51.

Si ex duobus primo dilectis alter deceferit filius, tamen istius præ mortui cum altero nominato

non

non admititur; sed alter solus nominatus obtinebit fideicommissum n. 146.

In fideicommissio familiae prius ei praeferri debent, qui sunt nominati num. 152.

O

Oppinio.

Quando datur oppinio concursus & scribentium varietas potius iudicandum est per ea quae resolvunt scribentes per tractatus, & resolutiones, quam per ea quae ut consiliarii scripserunt all. p. 147. n. 137. & 138.

Ordo.

Ordo primogeniturae facilius praesumitur in fideicommissio constituto ab ascendente quam in ordinato a transversali, qui conditio si sine liberis in quacunque dispositione facta abscedente subinteligitur alleg. 157. n. 160.

Ordo succedendi expressus in institutione, censetur repetitus in substitutione n. 168.

Ord.

Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2. limitatur cap. 117. p. 72. n. 161.

P

Patruus.

IN maioratu saltuali patruus praeferi debet filio filii senioris alleg. p. 117. n. 58.

Patruus excluditur a nepote in primogenituris maxime quando

pater nepotis, bona primogeniturae possedit n. 166.

Paganus.

Paganus non potest decedere pro parte testatus, & pro parte intestatus cap. 117. p. 54. n. 108.

Possessor.

Quando quis regalia possidet, possessor tenetur ostendere donationem, titulum quae suae possessionis, alioquin confiscatur cap. 120. p. 84. n. 2.

Non citato possessore privari potest a possessione n. 5.

Primus.

Qui dicit primum supponit secundum, & qui non habet secundum dicitur unicus cap. 117. p. 44. n. 82.

Prohibitio.

In iure non est inconveniens ut prohibitioni legi quandoque accedat prohibitio testatoris, absque eo quod dispositio in sui substantia mutetur cap. 117. p. 62. n. 133.

Primogenitus.

Si appareant in una eademque dispositione, & unica oratione omnes haec tria vocabula *primogenitus, maioratus, filius maior*, pro se non imis habeantur alleg p. 101. n. 18. 95.

Qui est secundus excludendus venit a primogenito n. 19.

Appellatione maioris natu nihil aliud inteligitur quam primogenitus n. 20.

Linea primogeniti est linea quae

quæ debet attendi n. 24.

Cum vocatur maior natu ex linea recta filii maioris vel minoris non lensetur vocatus maior natu qui inter omnes descendentes aut omnium descendendum gradibus reperitur, sed primogenitus cujuscunque gradus ex linea recta primogenitorum n. 32.

Filius maior non idem significat quod primogenitus n. 59.

Vocatio primogeniti sumitur civiliter, & vocatio maioris natu sumitur naturaliter ibidem.

Primogenitus & maior natus synonyma sunt apud Lusitanos & Hispanos n. 96. & 104. ubi late.

Aliter se habet in Italia ubi Lusitano, aut Hispano modo non vivitur quia aliud significant n. 98.

Quando vocatus fuit simpliciter maior, non intelligitur de primogenito sed de maiori ætate & seniori n. 99.

Verbum *primogenitus* secundum communem loquendi usum civiliter, & in sensu legali intelligitur, & accipitur, quatenus inducit nomen juris n. 100.

Primogenitus est nomen juris & relationem habet ad jus civile maior natu vero nomen est facti, & naturaliter sumitur n. 104.

Durante linea primogeniti non fit transitus ad lineam secundogeniti ibidem.

Differentia inter primogenitum, & maiorem natu est potius momentanea, & ephymera, quam durabilis & successiva n. 126.

Ordo primogenituræ facilius præsumitur in fideicomisso constituto ab ascendente quam in ordinato a transversali n. 160.

Maioris natu vocatio arguit primogenitram n. 166.

Nepos excludit patrum in primogenituris maxime quando pa-

ter nepotis bona primogenituræ possedit ibidem.

Primogenitura censetur continuata quando filius maior ex linea recta filii maioris fuit vocatus num. 168.

Proximior Proximitas.

Non præsumitur institutorem velle præferre consanguineum minus dilectum magis dilecto & excludere proximiorē & vocare remotiorē cap. 117. pag. 29. num. 61.

Proximitatis gradus ad fideicommissum quomodo computentur n. 150.

Post nominatos admittuntur qui proximiores sunt in gradu etiam non nominati n. 152.

Contrarium n. 153.

Attenta verisimili affectione, præfertur proximior vocati, & ab eo regulatur successio n. 164.

In maioratu saltuario non attenditur ad ultimi possessoris proximatem, ad hoc ut aliquis dicatur legitimus maioratus successor dummodo descendat ab institutoris sanguine alleg. p. 130 n. 87.

Et proximitas gradus non computatur nec numeratur respectu sanguinis, sed respectu successionis n. 88.

Et dicitur proximior maior natu vocatus, & remotior proximior in sanguine ibidem.

Duplex proximitas datur, una respectu sanguinis altera respectu successionis, & ista qualificata, præferentiam habet illi n. 89.

Proximior non dicitur consanguineus, sed remotus qui est in linea sine qualitate licet sit proximior in sanguine ultimi possessoris n. 90.

Regula.

R*Regula.*

Qui pro se habet regulam, ad se trahit omnes clausulas cap. 117. p. 11. n. 28.

Residuum.

Residuum appellatione, venit totum quod superest cap. 117. p. 60. n. 124.

Et quomodo inteligatur num. 126.

Relatio.

Relatio non fit ad ea in quibus datur diversa ratio cap. 117. p. 87.

Relatio inteligenda est secundum veritatem, & non similitudinarie n. 88.

Relatio refertur ad modum, ordinem, & qualitatem succedendi non autem repetunt personas vocatas a testatore n. 167.

In diversis, perfectis, & separatis orationibus cessat repetitio, & relatio, & non datur relatio identica, sed similitudinaria n. 168.

Quando relatio habet locum sufficit quod verificetur in aliqua parte n. 169.

Limitatur quando datur duplex vocatio n. 170.

Limitatur 2. quando relatio fit ad dispositionem qua deficit, aut est conditionalis n. 170.

Limitatur 3. quando resultat aliquod absurdum ex quo substitutus relatus præferatur magis delecto n. 171.

Limitatur 4. quando in clausula relata vocatur ille, qui in referente vocatur n. 172.

Limitatur 5. quando est con-

trarietas in eadem clausula relata, & referente, qua data cessat relatio, & effectus n. 173.

Limitatur 6. quando talis relatio voluntatem testatoris offendit n. 174.

Limitatur 7. quando relatio offendit in commune n. 175.

Limitatur 8. quando relatio est facta, ad ea quæ sunt determinata, & quando in sequentibus est facta specialis provisio n. 176.

Limitatur 9. quando in una, & altera dispositione referente, & relata datur diversa ratio, aut dispositio n. 177.

Limitatur 10. quando dispositio est odiosa n. 178.

Limitatur 11. quando dispositio favorabilis restringitur n. 179.

Limitatur 12. quando relatio fit ad aliquam personam certam n. 118.

Limitatur 13. quando omisit vocationem, & noluit vocare n. 118.

Non enim fit relatio, & ea quæ speciali indigent n. 182.

Nec contra jus, secundum quod censetur disponere institutor. 183.

Limitatur 14. quando dispositio est conditionalis, & alia pura n. 184.

Limitatur 15. quando est facta ad minus principale, & accessorium n. 195.

Maxime si detur tertii præiudicium, & res sit dubia n. 186.

Quando relatio est facta simpliciter uno ore censetur nova dispositio & ideo scriptura referente est agendum, non ex scriptura relata cap. 117. p. 26. n. 58.

Relatio ad suum initium confertur, & primordium rei totam ipsius continuationem informat alleg. p. 154. col. 2. sub 154.

Repetitio.

Repetitio.

Regula stat pro exclusionem repetitionis alleg. 124. n. 76.

S*Senator.*

Magno ingenio, & animo opus est, ut boni Senatoris munus beneque quis exequatur cap. 117. p. 15. n. 31.

Senectus.

Lacedemonii solum ad senectutem attendebant, ad bona conservanda, & honores obtinendas all. p. 167 n. 185.

Privilegia concessa senectuti de jure divino n. 186.

De jure naturali n. 187.

De jure gentium n. 188.

De canonico n. 189.

De jure civili n. 190.

Senior.

In maioratu saltuali quod sit testatori seu gravato proximior non requiritur sed sufficit quod sit senior alleg. p. 117. col. 1.

Mortuo ultimo seniore non transit successio ad ejus filios sed alium antiquiorem & natu maiorem quamvis alterius linæ qui fundator sic vocando seniore hanc rem præsumitur taliter intellexisse ibidem.

Sententia.

Sententia quæ in rem iudicatam transivit ab ea recedere non licet alleg. p. 139. n. 119.

Et si de iniustitia opponatur, non enim quaritur iusta vel iniusta fuisset sententia pro lata, sed an resolutum sit ibidem.

Non est recedendum a re iudicata super ea interpretatione quam semel habuit testamentum inter easdem partes n. 121. in fin.

Sententia negativa, crebrior, est cap. 117. p. 64. n. 137.

Stirps.

Quando dicatur institutio facta in stirpes cap. 117. p. 65. n. 148.

Quando vocatio, aut substitutio est facta in stirpes licet vocatur præ mortuus sit, non fit caducum. 139.

Successio.

Maiores successio dividenda est secundum institutoris voluntatem cap. 117. pag. 8. n. 1.

Qui reputatur proximus & immediatus successor habitu, & non actu ipse succedit n. 45.

In successione ab intestato deficientibus descendentes, vel ascendentes morientis succedit ejus frater n. 59. 60.

Tempus mortis non est adjectum institutioni ad infringendum institutionem vel ne secundus hæres statim mero jure succedat aut transmittat sed quominus institutus in usufructu convertatur, & secundus nullum commodum ejus consequi debeat n. 63.

Cum successionis jus in aliquem non est delatum, in ipsum suplicatum, non potest esse transmissum n. 71.

In maioratibus, ad hoc, institutione inita, ut acquirant jus successionis vocati, sufficit acceptatio primi successoris n. 131.

Si

Si ultimus possessor absque filiis decedat finitur ejus familiae successio & ad quem devolvatur n. 135.

Ad hoc ut acquirat jus successionis vocati, sufficit acceptatio primi successoris n. 131.

In successione maioratus, in qua caducitas primi vocati, aut gradus non influitur in posterioribus ad quos transit maioratus, non obstante primorum graduum caducitate n. 141.

Et succedit sequens in gradu, tanquam supercedens in gradu non fuisset, illo subato de medio n. 142.

Testamentaria successio de hereditatem, & successio legitima declarat successorem n. 149.

Post nominatos admittuntur qui proximiores sunt in gradu, etiam non nominati n. 152.

Contrarium n. 153.

In fideicommissio familiae & maioratus prius ii debent praferri qui nominati sunt n. 154.

Virtute vocationis unius, comprehenditur etiam is qui vocatus non est, ut si vocetur filius Petri descendens ejusdem filij illis deficientibus succedit Petrus pater qui vocatus non fuit n. 155.

Attenta verisimili affectione testatoris, praefertur proximior vocati, & ab eo regulatur successio num. 164.

Successio maioratus, aut fideicommissi in duas regulariter dividitur species alleg. p. 97 n. 9.

Una est finalis, & secundum ordinem primogeniturae erecta, & dicitur regularis ibidem.

Altera irregularis in qua datur succedendi ordo per maioratum facti & saltuarium n. 11.

Cum praerogativa maioris aetatis, & natu maioritas modum successio-

Pars V.

cedendi respiciat semper maior aetate in quacunque linea succedere debet non obstante linea aut primogeniturae consideratione n. 56.

Non est inconveniens quod dominium bonorum, sive jus successionis remaneat in suspenso n. 45.

Quod procedit non solum quando voluntas est manifesta, verum etiam quando est tacita & per conjecturas n. 47.

Testatoris voluntas primum locum in successione sibi vindicat n. 63.

Tota successio provenit a testatoris voluntate n. 64.

Successio legalis, & regularis locum non habet respectu filii primogeniti, sed tantum vocatio filii maioris natu secundum testatoris voluntatem n. 66.

Quando successio ingressa fuit in alicujus linea non potest ad aliam transire dummodo ex illa linea aliquis supersuerit n. 80.

Tamen haec regula limitatur in maioratu facti aut saltuario in quo regula de linea ingressa non attenditur n. 81.

De incompatibilitate, aut in habilitate successionis statim fit transitus de una linea ad aliam ibidem.

Limitatur etiam quando datur voluntas testatoris, aut institutoris, quia tunc non extincta linea possessoris transit successio ad aliam lineam requisitam a testatore.

In materia hujusmodi maioratus filius non ingreditur locum patris aut matris, sed proximior maior natu quamvis non sit ex linea primi nominati, sed ex alia de eadem tamen familia, & agnatione n. 86.

Bb

Diffe-

Differentia circa modum succedi in maioratu saltuario n. 91.

Maior ætas successionis tempore attenditur, & non alias num. 103.

Successio in Regnis defertur jure particulari Regni diverso ab aliis successionibus n. 106.

Inconvenientes circa successionem in maioratus saltuario n. 111. 112. & seqq. usque 115.

Successio quando auferetur filiis, dicitur turbari naturæ ordo, & juris dispositio n. 163.

Confessio facta a possessore, non præjudicat successoribus n. 169.

Vocatus in residuo non dicitur hæres, sed successor cap. 117. p. 49. n. 99.

Successor dupliciter dicitur qui est vocatus ad fideicommissum n. 148.

Successio legitima declarat successorem n. 149.

Subreptio.

Subreptionis causæ cognitio solum ad Sedem pertinet Appositionem cap. 17. p. 174. n. 58.

Substitutio Substitutus.

Substitutus vulgaris excluditur per hæredem hæredis instituti: si institutus decesserit ante additam hæreditatem cap. 117. p. 22. num. 47.

Tam ex potentia juris deliberandi, quam ex potentia sanguinis n. 48.

Per substitutionem vulgurarem non impeditur transmissio ex potentia sanguinis num. 49.

Substitutus uni censetur substitutus alteri cui ille primus erit substitutus cap. 117. p. 30. n. 67.

Quando alicui substituitur, & vocatur quidam, si institutio instituti reddatur ad casum caduci quia decessit antequam impleretur conditio sub qua institutus est, substituti ejus loco subrogantur n. 145.

Licet vocatus post mortem alicujus ante cum deccedat, nihilominus ista substitutio facta in maioratus remanet caduca sed bona maioratus ad alios vocatos post eum deferuntur n. 157.

Qualitas apposita in una substitutione, censetur repetita in altera conexa, & copulata alleg. p. 159. n. 168.

Clausula sequens non potest, nec debet referri ad primas substitutiones quæ suam specialem, & certam habuere determinationem n. 158.

Superfluitas.

Semper interpretatio debet fieri, ut evitetur superfluitas cap. 177. p. 10. n. 19.

Verba sunt interpretanda, & ponderanda, absque consideratione superfluitatis n. 23.

T

Testamentum.

T Estamenti seu institutionis verba inspicere atque naturæ & subtiliter considerare debemus cap. 117. p. 9. n. 6.

Verba testamenti maximum pondus habent ad cognoscendum voluntatem & intentionem testatoris n. 7. & 17.

Nemo in paganis potest decedere per parte intestatus n. 108.

Recepto ex causa præterionis testamento

testamento sustinetur rei certæ institutio n. 112.

Filius institutus in re certa jure hæredis est, ut non possit quærellare, aut dicere nullum testamentum paternum n. 114.

Una pars testamenti, alteram n. 13.

Non est recedendum a re judicata super ea interpretatione quam semel habuit testamentum, inter easdem partes n. 121. in fin.

Testator.

In institutionis clausulis semper intelligitur testatorem velle attendere ad casus diversos & providere in omnibus, qui accidere poterunt alleg. p. 124. n. 75.

Verba *ipsius met testatoris* importat conservationem domini in bonis ipsius met testatoris pag. 112. vers. secundum.

Titulus.

Quando quis regalia possidet tenetur ostendere titulum suæ possessionis alioquin confiscatur cap. 120. p. 84. n. 2.

In interdicto recuperandæ vel retinendæ, ubi titulus non exigitur necesse non est ut sit undequaque sufficiens, sed sufficit coloratus qui speciem tituli referat n. 3.

Ad hoc ut titulus dicatur coloratus quod consequatur a persona legitima, & quod observetur formam legis sufficit n. 4.

Transmissio.

Transmissio cessat in fideicommissio conditionalis cap. 117. pag. 16. num. 33.

Jus fideicommissi conditionalis

Pars V:

in specie acquisitum, seu fideicommissum conditionale passive transmittitur n. 34.

Gravatus daturus decem tertio cum morietur, si interim legatarius decedat, non transmittit n. 36.

Quod in actu non est, sed impotentia tantum habendi, vel essendi in hæredem transmittitur n. 64.

Transmissio ex potentia sanguinis non impeditur per substitutionem vulgarem n. 49.

Tempus mortis non est adjectum institutioni ad infringendum institutionem, vel ne secundus hæres, statim mero jure succedat, aut transmittat, sed quominus in usufructu conservetur, & secundus nullum commodum ejus consequi debet n. 63.

Sufficit mens collecta ex conjecturis, & inter alias est maxima si testator vocaverit cum filio, etiam hæredes seu descendentes quia tunc videtur venire ex propria vocatione, quam jure transmissio n. 86.

In legatis aut fideicommissis transmittitur jus successionis ad legatarium licet moriantur legatarii aut fideicommissarii non addita hæreditate n. 144.

Transversalis.

Qui maius instituit ad successionem censetur vocare familiæ descendentes & illis deficientibus transversales qui subintrant in locum vocati cap. 117. p. 70. n. 156.

Præsumptio deducta ex L. cum Avus ff. de cond. & demonstr. cessat in transversalibus quia in solis descendentes militat all. p. 158. n. 60.

Bb ij

Verba.

U

Verba.

Testamenti seu institutoris verba inspicere atque mature & subtiliter considerare debemus cap. 117. p. 9. n. 8.

Verba testamenti maximum pondus habent ad cognoscendum voluntatem & intentionem testatoris n. 7. 17.

Natura concessit verba propter mentem, non vero mentem propter verba n. 8.

Et sic ad mentem significandum, non ut mentem ad explicandum verba n. 9.

Animus cujusque præsumitur qualia verba profert n. 10.

Verba sunt naturalia instrumenta quibus intentio cordis exprimitur n. 11.

Nullum est majus mentis nostræ testimonium, quam qualitas inspecta verborum n. 12. 26.

Verba sunt sicut speculum n. 14.

Hominis voluntas non præsumitur esse aliena a verbis n. 15.

Nullum verbum debet intelligi positum sine ministerio & effectu operanti n. 18. & 22.

Verba otiosa, pro non scripta habentur n. 20.

In maioratibus aliter se res habet n. 21.

Omnia verba fideicommissi seu dispositionis sigilatim consideranda sunt absque consideratione superfluitatis.

Magis credendum est verbis certis, quam menti imaginariæ n. 25.

In conjectura deducenda magis voluntatem, quam propriam verborum significationem expectamus n. 40.

Geminatio verborum affectionis multoties repetita operatur maiorem deliberationem n. 43.

Geminatio & cumulatio verborum, non ponitur sine effectu n. 44.

In conjectura deducenda voluntatem magis quam propriam verborum significationem spectamus n. 55.

Verba per eundem modum, & ordinem sui natura sunt similitudinaria, & notant similitudinem n. 56.

Et intelligenda esse similitudinaria, non vero essentialiter n. 57.

Verba sunt inventa, ut dicentis voluntatem exprimant n. 79.

Nullum certius reperiri potest testimonium voluntatis, quam verba de ore hominis emissa atque prolata ibidem.

Sicut facies repræsentatur in speculo, ita loquentis mens, & voluntas verbis certificatur n. 80.

Verbis legis, seu litterali sensu non est recedendum dum manifeste non apparet de mente sui voluntate contraria legislatoris n. 81.

Verbum voco verificari potest in usufructu illius naturam, sicut etiam verbum hæres n. 120.

Verbum jubeo relinquo, & lego, habent latissimam significationem.

Tamen hæc verba sunt intelligenda secundum subjectam materiam n. 123.

Verbum remanescens, significat proprie quod ex toto restat n. 125.

Verba sunt intelligenda prout latine sonant alleg. p. 103. num. 23.

Verbum *item* apposita in principio periodi est respectiva precedentium qualitarum. n. 35.

Et

Et quando est posita in clausula profus divisa, & separata tunc non itat respective, sed inceptive, & facit duas ex se perfectas dispositiones absque repetitione ibidem.

In ultimis voluntatibus verbum præfenti temporis importat novam dispositionem, & separatam ab alia precedenti n. 36.

Verbum ipsius testatoris importat conservationem domini in bonis ipsiusmet testatoris p. 112. vers. secundum.

Verbum *linea* universos descendentes in infinitum compræhendit n. 68.

Verbum *perpetuo* appositum pervocationem maioris natu, & geminate, probat quod testator magis respicit ad ætatem quam ad aliam qualitatem n. 70.

Verbum primogenitus quid importet n. 100.

Verbum maioratus quid significat n. 101.

Verbum *semper* maximum producit effectum n. 129.

Verba *descendens a linea masculina d. testatoris* intelliguntur de ipsius testatoris linea quatenus ab illo immediate, & potius derivatur, non de remota, & mediata linea possessoris, cum verba accipi debeant per prius, & immediate, & non per posterius & mediate n. 155.

Et verba sic prolata denotant illius lineam propter dictionem *dicti* personalissimam n. 156.

Verba clausulæ sequentis, non referuntur ad præcedentem num. 158.

Veritas.

Sine copia multorum librorum, & multo studio, veritas non invenitur, & argumenta non cel-

sant alleg. p. 123. num. 71.

Vocatio.

Sufficit mens collecta ex conjecturis, & inter alias est maxima, si testator vocaverit cum filio etiam hæredes, seu ejus descendentes, quia tunc videtur venire ex propria vocatione, quam jure transmissio cap. 117. p. 31. n. 68.

Invocatione transit dominium in eadem instantia, ac momento, quo purificatur conditio vel venit vocationis dies n. 118.

Quando institutor maioratus non fuit ascendens sed transversalis, & vocavit consanguineum aut ejus lineam omnes descendentes vocati admittuntur num. 134.

Quando vocatio aut substitutio est facta in stirpes, licet vocatus præmortuus sit, non fit caduca n. 139.

Ad hoc ut acquirant jus successionis vocati, sufficit acceptatio primi successoris n. 131.

In maioratibus non datur dependentia primæ vocationis, sed vocatio iniuscujusque de per se sine ulla conexetione subsistit n. 143.

Quando alicui substituitur, & vocatur quidam si institutio instituti redatur ad causam caducam quia dicebat antequam impleretur conditio, sub qua institutus est, substituti ejus loco sabrogantur n. 145.

Quilibet vocatus ad fideicommissum, est dupliciter successor n. 148.

Vocatio in maioratus successionem non caducat, nec expirat in primo, sed continuatur in aliis successoribus vocati n. 151.

Virtute vocationis unius, compræ-

præhenditur etiam qui vocatus non est, ut si vocatur filius Petri descendens ejusdem filii, illis deficientibus succedit Petrus pater qui vocatus non fuit n. 155.

Licet vocatus post mortem aliquis ante eum decedat nihilominus ista substitutio facta in maioratu remanet caduca sed bona maioratus ad alios vocatos post eum deferuntur n. 157.

Indubio vocati semper censentur, præferendique veniunt expressæ testatoris voluntate qui eadem affectione quæ vocatum aliis prætulit censetur proximiores ejusdem linæ prætulisse n. 158.

Conjecturæ affectionis erga vocatos, & ejus, lineam, non a possessione bonorum sed a prænominatione, & speciali vocatione procedit n. 159.

Vocatio specialis, non inducit exclusionem aliorum qui a lege vocantur n. 162.

Cum datur vocatio non solum specialis fratris, sed, & generalis a jure assistit fratri juris presumptio, & testatoris voluntas n. 188.

Qui habet vocationem expressam præferentiam obstat in concursu tacite vocati all. p. 160. n. 168.

Voluntas.

Voluntas, & dispositio dubia interpretari debet cap. 17. p. 8. n. 2.

Quando constat de voluntate expressa cessat interpretatio quia voluntas testatoris est lex n. 4.

Testatoris voluntas exactissima diligentia præcutari debet ejusque vestigia sequi debemus n. 5.

Verba testamenti maximum pondus habet ad cognoscendam

voluntatem, & intentionem testatoris n. 7. 17.

Hominis voluntas non præsumitur esse aliena a verbis n. 15.

In conjectura deducenda magis voluntatem, quam propriam verborum significationem expectamus n. 40.

In maioratuum controversiis debemus huc, & illuc totam discurrere dispositionem, & undequaque attenta disponentis voluntate inquirere n. 41.

Plus solet facto ostendi voluntas quam verbis n. 50.

Voluntas testatoris pro lege habetur, non solum in dispositione clara, sed etiam de conjecturata. n. 54.

Et in conjectura deducenda voluntatem magis quam propriam verborum significationem spectamus n. 55.

Diversitas juris seu tituli non inducit, nec denotat diversitatem voluntatis n. 64.

Verba sunt inventa, ut dicentis voluntatem exprimant n. 78.

Nullum certius voluntatis reperiri potest testimonium, quam verba de ore hominis, emissa atque prolata ibidem.

Sicut facies representatur in speculo ita loquentis mens, & voluntas verbis certificatur num. 80.

Voluntas testatoris deducitur non solum quando est expressa in eademmet clausula sed etiam quando constat ex alia institutionis parte de voluntate tacita, aut expressa n. 166.

Testatoris voluntas primum locum in successione sibi vindicat all. p. 120. n. 63.

Tota successio provenit a testatoris voluntate n. 64.

In ultimis voluntatibus omis-

sum

sum habetur pro omisso, & non est extencio ad alterum casum, & personam n. 85.

Declaratio tacita deducta ex observantia contra testatoris voluntatem non dicitur observantia, sed voluntatis destructio n. 170.

Ususfructus.

Ususfructuarius omnium bonorum nullo dato cohære retinet proprietatem, & erit directus dominus cap. 117. p. 47. num. 90. 91.

Quando testator post mortem adjecit onus fideicommissi in favorem alterius eo ipso censetur relicta proprietatem quamvis fiat mentio ususfructus n. 92.

Licet utatur verbis vitæ suæ tantum tunc enim licet alium vocet dicitur hæres institutus talis ususfructuarius n. 93.

Et maxime si prohibitio alienationis detur n. 98.

Quando uxor aut aliquis, vel alius in ususfructu sunt hæredes instituti, alio, post mortem ejus hærede universali, aut vocato in re certa, non dicitur hæres, sed merus ususfructus legatarius dicitur n. 97.

Hæres gravatus non efficitur dominus, & proprietarius, sed ususfructuarius n. 100.

Institutus in ususfructu habetur pro jure legatarii, aliter vero

post ejus mortem vocatus dicitur hæres directus ab initio n. 101.

Nulla est differentia inter institutum in re certa, & institutum in ususfructu. n. 102.

Ususfructuarius non potest alienare, nec vendere ususfructum nec cedere. n. 128.

Et si rendat amittit ususfructum, & pernitet ad proprietatis dominium n. 129.

Hæres ususfructuarius institutus non dicitur nisi quando post ejus mortem nullus alius instituitur n. 132.

Duo in ususfructu considerari debent all. p. 113. n. 48.

Ususfructus, seu jus formale, in jure consistit, cum nihil aliud sit, quam jus utendi, & fruendi n. 49.

Fructus sunt ipsius ususfructus commoditas quæ non in jure, sed potius in facto consistit num. 50.

Fructus, seu commoditates, appellatione usus fructus non veniunt licet, è contra ususfructus nomine fructus, & commoditatis compræhendatur n. 51.

Penes unum potest esse ususfructus, & pene alium commoditas ibidem.

Nam in fructuum perceptione nullum jus, ut in ususfructu consideratur n. 52.

Ultra vitam ususfructuarii non durat illius jus n. 55.

L A U S D E O.



dominus cap. 117. p. 17. num.
procuratorem, & cum directis
tum nullo dato contractu relictis
Uolens utarius omnium bono-
rum, & personarum, & sub-
170. *Uolens*

Quando tellus post motum
adhuc omni seicentum in se
vorem alius eo ipso conser
telus proprias quibus hac
in, quamvis vult, & luen-

commodities open to the public
and business in fact consist

Et maxime il prohibito alle
Fructus, seu commo-
dum

sed metus illustratus legibus
in te cetera, non dicuntur
hæcde universali, aut vocato
instinctu, alio, non morum
alius in universali sunt hæc
Quando uxor aut alius, vel

dominus, & proprietarius, sed
 Haec gratias non efficiunt

Pro iure legationis, sicut vero
in iure legationis, sicut vero

L'AMOUR

[illegible]

TRACTATUS
UTILISSIMUS,
DE
SPURIIS.

*Ad mentem Ord. Reg. Lusitat. lib. 4. tit. 93. novis tum
commentariis, tum explicationibus abundantissimè
illustratus.*

OPUS POSTHUMUM,
ACTORE
EMMANUELE
ALVARES PEGAS.



ULYSSIPONE OCCIDENTALI,
Ex Typographia DOMINICI GONCALVES.

M. DCC. XXXIX.

Cum facultate Superiorum, & Privilegio Regio.

TRACTATUS

UTILESSIMUS

SPURIS

Ad mentem Ord. Reg. August. lib. 4. tit. 9. notis suis
commentariis, tam explicatissimis abundantijsque

OPUS POSTHUMUM

ACTORE

EMMANUEL
ALVARES PEGAS.



ULYSSIPONE OCCIDENTALI
Ex Typographia DOMINICI GONCALVES

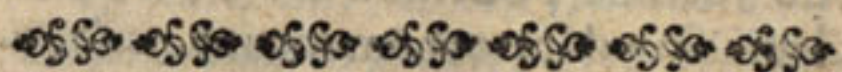
M. DCC. XXXIX.

Cum facultate Superiorum, & Privilegio Regio.



TRACTATUS UTILISSIMUS, DE SPURIIS.

Ad Ord. Reg. lib. 4. tit. 93. in antiquis tit. 81. Ad rub. ibi:



G L O S A I.

*Quando os irmãos de dannado coito
succedem huns a outros.*

S U M M A R I U M.

*Jura ex quibus deducta fuit nostra
Ordinat.*

*DD. Lusitani de materia agentes,
num. 1.*

DD. Hispani, n. 2.

DD. aliarum nationum, n. 3.

Præceptores Conimbricenses, n. 4.



INTELLECTUS hujus
rubricæ lucem accipit
de jure Civili, ex textu
in §. ultimo auth. quibus
modis naturales efficiun-
tur sui, & ex textu in auth. ex com-
plexa, cod. de incestis nuptiis. De
jure Canonico, ex textu in cap. dicat
aliquis 34. q. 4. §. cap. text. in cap.
per venerabilem 13. §. fin. qui filii
sint legitimi; concordat Bulla S. P.
Pii V. Romani Pontificis edita anno
1571. quæ reperitur transcripta in
Bullario Cherubini in Ordine 117.
pag. 325.

I De materia, & argumento il-

tius rubricæ loculentissimè, & satis
doctè scripserunt, ex nostris peritif-
simis jurisprudentiæ professoribus,
Emman. Barb. ad Ord. Reg. hoc loco,
alter Borb. in auth. ex complexu cod.
de incest. nuptiis n. 5. Phæb. decis. 74.
Carvalho in cap. Rainaldus de testa-
mentis à n. 590. sequent. p. 1. Ribeir.
resolutione 3. n. 62. Valasc. consult.
19. Gama decis. 136. Cab. 2. p. dec. 51.
n. 8. Aigid. de privilegiis honestatis
cap. 13. à n. 4. Cald. Pereir. de no-
minat. q. 12. n. 71. Vaz alleg. 37. n.
2. Pereer. de Castr. decis. 12. n. 6.
§. decis. 41. Netto de jure civili lib.
2. tit. 17. n. 7. Alm. alleg. 2. num. 16.
Portug. de donat. Regis, tom. 1. cap.
17 n. 54. §. tom. 2. cap. 18. n. 75. §.
seq. Arouca alleg. 89 n. 3. §. in com-
ment. ad textum in L. 9. ff. de statu
hominum; ego ipse in commentariis
ad Ord. Reg. lib. 1. tit. 3. §. 1. cap. 16.
§. ad tit. 87. §. 4. ubi refero judica-
tum.

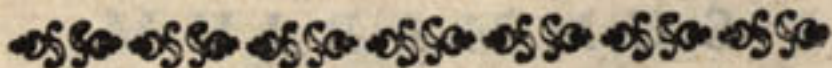
Ex Hispanis Doctoribus præ-
sentem materiam utiliter exorna-
runt, *Molin. de just. §. j. tract. 2.*
disp. 167 Solorsan. de jure indiarum
tom. 2. lib. 2. cap. 17. n. 2. Gom. & Tel-
lesius Fernandes in commentariis ad
L. 9. Tauri, Gutier pract. lib. 2. q.
104. Cev. de sponsalibus p. 2. cap. 8.
A ii §. 2.

§. 2. Larrea decis. 96. Valensuel. conf. 7. Insignis Navarr. post tractatum de spoliis Clericorum in Canone non liceat Papa 12. Robles de presentatione lib. 2. cap. 14. d. n. 15. Carransa de partu cap. 3. §. 4. n. 17. Sanch. lib. 4. consiliorum moralium cap. 3. dub. 11. Garcia de expensis cap. 3. n. 2. Aquila ad Roxas de incompatibilitate maioratus p. 2. cap. 6. n. 142.

- 3 Inter quam plurimos exterarum nationum Doctores, præcipue illudarunt doctrinam hujus rubricæ, Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumt. 96. Idem conf. 511. n. 19. Thesaur. quæst. forens. lib. 2. quæst. 26. Lessius de just. §. j. lib. 2. cap. 19. dub. 6. n. 65. Siroch. discep. 36. n. 62. Hodierna ad Surdum decis. 249. Cyriacus controvers. 237. Cancer. var. lib. 1. cap. 5. n. 45. Altimari ad Rovitium lib. 2. conf. ad conf. 74. Phelip. Paschalis de viribus patria potestatis p. 2. cap. 40. Honded. Consilio 68. tom. 2. Conciol. ad statuta civitatis Engub. lib. 2. rub. 65. n. 13. Antonius de Luca ad decisiones Franch. observ. 720. Thor. in compendio decis. Neapol. verbo filii, pag. 230. col. 2. idem tom. 3. p. 3. verbo testamentum, Fach. lib. 2. conf. 2. Peregr. de jure fisci lib. 3. tit. 28. Julius Clarus in §. testamentum q. 31. Minsing. observ. 35. cent. 1. Farinac. in quæst. crimin. q. 13. n. 59. Lupus de illegitimis com. 1. §. 5. Surdus in tractatu de naturalibus liberis §. de successione spuriorum p. 3. Gras. de successione ab intest. q. 20. Ducafer. respons. 20. Manfrel. obs. 150 n. 35. Boss. in tram. de alim. cap. 4. per tot. Capriol. conf. 1. col. 4. Roland. d'Val. conf. 74. vol. 1. Merl. de legit. lib. 1. tit. 2. q. 5. Palist. de nothiis, §. spurii cap. 54. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 37. Boer. decis. 127. Mansius in tract. de testam. valid. §. invalid. tit. 6. q. 7. n. 82. Rolandin. de testam. p. 1. rub. 11. n. 10.

Dilect. de art. testandi caut. 13. Longo tom. 1. disp. 24. secl. 6. Scalona de testam. lib. 5. cap. 7.

Ex Doctoribus inclitæ Conimbricensis Academiae utiliter insudarunt in illustranda hujus rub. materia, Præceptor Infelix, & Præceptor Mondragão, ambo ad rub. qui filii sint legitimi, Præceptor Sebastianus da Guarda Fragofo regalis D. Pauli collegii immortale decus in rub. de successione ab intest. in tract. de successione descendentium; idem text. in cap. 3. de pign. n. 27. acutissimus Præceptor Marçali Casado Jacome Pontificii D. Petri Collegii singulare ornamentum, ad textum in L. 1. verbo intestatorum, cod. de bonis vacantibus; Præceptor Alvo in Commentario ad tit. de penis n. 111.



Ad principium dictæ Ord. in verbis ibi :

G L O S A II.

Quando algum filho de Clerigo.

S U M M A R I U M.

Filius Clerici in sacris constituti, nec ex testamento, nec ab intestato succedere potest, n. 1. §. 27. Testamentum in quo instituitur spurius est nullum, n. 2. Clerici concupiscentia, & libido legibus odiosa, n. 3. Spurii magis odiosi, quam naturales, n. 4. Filius procreatus ex seculari postea Clerigo est naturalis, & non spurius, n. 5. Et ex testamento capere potest, n. 6. Etiam si tempore natiuitatis pater sit jam in sacris constitutus, n. 7. Cum

Cum agitur de commodo filius potius attenditur tempus conceptionis, quam Nativitatis, n. 8.

Filius Clerici non dum sacris constitutus, licet habeat beneficium est naturalis, n. 9.

Et multo fortius si pater tantum in minoribus est Clericus, n. 10.

Clerici in minoribus non veniunt appellatione Clericorum nisi quo ad privilegium fori, & canonis, n. 11.

Filius legitimus, cujus pater postea fuit Clericus, succedit ex testamento, & ab intestato, n. 12.

Filius Equitis Ordinum Militarium est naturalis, & non spurius, n. 13.

Contrarium in Equite Hyerosolomitano, n. 14.

Filius Clerici sicut patri non succedit, nec etiam matri, n. 15. & 18.

Ratio decidendi, n. 16.

Quasi possessio filiationis non sufficit ad successionem, n. 17.

Sicut spurius non succedit patri, ita nec pater spurio, n. 19.

Consanguinei legitimi, & naturales Clerici non succedunt ejus filio spurio, n. 20.

Filius Clerici non succedit in bonis Emphyteusis Ecclesie, licet à Principe legitimatus, n. 21.

Emphyteusis, vel bona regie coronae concessae pro se, & filius naturalibus, & spuriis suslinetur, n. 22.

Pater non potest adoptare filium suum spurium, n. 23.

Filius natus ex putativo matrimonio inter Clericum, & solutam est legitimus, & ad hereditatem parentum admittitur, n. 24.

Frater non potest quærelare testamentum fratris, in quo ejus filius spuriis instituitur, n. 25.

Filius naturalis filium spurium in ordine succedendi excludit, n. 26.

Naturalis testamentum patris in firmare non valet, n. 28.

Contrarium in filio pedomis, n. 29.

Clericus maritum filiae, vel uxorem filii spurii extra fraudem instituire potest, n. 30.

Et multo fortius si eis donavit, vel eos instituit ante contractum matrimonium, n. 31.

Clericus non solum potest, sed tenetur spuriam filiam dotare, & ei alimenta præstare, etiam ex bonis Ecclesiasticis, n. 32.

Spurius à Principe legitimatus potest à Clerico patre, & matre institui, n. 33.

Etiam si filius sit Clericus, n. 34.

Talis legitimatus succedit etiam ascendentibus utriusque parentis, n. 35.

Sed legitimatio debet legem contrariam tollere expresse, n. 36.

Impetrans debet exprimere nomen, & filii, ac spurietatem, n. 37.

Non vero Matris 38. Nisi talis esset ut cum eo Princeps, si sciret non dispensaret, n. 39.

Spurius legitimatus non succedit Patri stantibus legitimis, n. 40.

Sed manet habilis ut succedat in eo quod pater ei reliquerit, n. 41.

L Ex ista intelligi debet quando i
Clericus in sacris Ordinibus constitutus filium generavit, quia talis tanquam spurius nec institui potest, nec ab intestato succedere, Tel. Fern. in L. 9. Tauri n. 35. Portug. de donat. reg. tom. 2. cap. 18. n. 92. Cyriac. controv. 8. n. 9. & 15. & fere omnes DD. supra allegati, ita taliter, quod testamentum, in quo institutus est filius spurius; est nullum, & nullius vigoris, Honded. consilio 68. n. 17. & ratio, in qua fundatur textus noster est odium paternae continentiae, & libidinis; Novell. 89. §. 1. & ult. Nevisian. cons. 34. col. 1. probatur etiam ex sacra pag. Deut. cap. 20. ibi: Ipse ancillam, & filium ejus;

ejus, non erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ; explicat D. Aug. super Levit. cap. 77. & ut cognoscant, quod nihil peccatricis concupiscentiæ filii eorum habere habeant, Novell. 74. cap. 6 qua pæna considerata ipsimet filii ab hoc crimine, five vitio refrænentur; Mansius in tract. de testam. valid. & invalid. tit. 6. n. 83. Valdaur. observ. 18. n. 4. & quare hoc non procedat etiam in filiis naturalibus est; quia spurii sunt magis odiosi, quam naturales, Authent. ex complexu, cod. de incest. nupt. Barra controvers. 42. n. 12.

Sed hoc non procedit, quando talis, dum erat in statu sæculari, filium habuit, quanvis postea ad sacros ordines perveniat; cum talis filius dicatur tantummodo naturalis, cum iste pater in illo tempore matrimonium contrahere posset, sic docent, Vasquius lib. 3. illustrium controuv. cap. 120. n. 12. Mansius de testam. valid. & invalid. tit. 6. n. 83. & deducitur ex doctrina, Mascard. de probat. concl. 803. tom. 2. & probatur ex lege Castellæ in L. 9. tit. 8. lib. 5. recopilat. ibi: Ordenamos que entonces se digan ser los naturales, quando al tiempo que nascieron, o fueron concebidos, sus padres podian cazar con sus madres justamente sin dispensacion; & sic ex testamento patris capere potest in forma nostræ Ord. lib. 4. tit. 92. Bursat. consil. 255. n. 15. Buccafer. respons. 20. quidquid intendat probare Thom. Vaz alleg. 6. n. 39.

Quod ampliatur quanvis talis filius sit tantummodo conceptus, quanvis postea sit natus, patre jam in sacris constituto, quia in hoc casu tantummodo tempus conceptionis attendi debet, in quo eorum patres matrimonium contrahere poterant, Mans. sup. n. 83. deinde cum hic agatur de commodo filii, debet

attendi tempus conceptionis, & non nativitatis, cum illud tempus sit ei magis utile, L. servorum ff. de stat. hom. §. 1. Institut. de ingen. & ibi Mynsing. Vin. & Harpet. Thor. vot. 94. n. 8. Nicol. de Ubald. de successionib. ab intest. clericor. vers. in ita tandem n. 6. Sanches de matrim. lib. 8. disp. 7. n. 19. Vivian. de jure patron. lib. 6. cap. 4. n. 15. Cravet. conf. 166. n. 11. Rovit. conf. 174. lib. 2. n. 3.

Sic etiam non procedit textus 9 noster in filis clerici nondum in sacris constituti, quanvis talis sit beneficiatus; quia illius clerici filius non dicitur spurius, sed tantummodo naturalis, explosa opinione Bart. ad L. 3. n. 5. ff. de concubin. Cov. de sponsalib. p. 2. cap. 8. §. 2. n. 5. Laderch. conf. 24. num. 26. Osac. decis. 154. Barb. hic n. 5. Joan. Bapt. Costa conf. 28. Tel. Fernand. in L. 9. Tauri n. 35. Portug. de donat. reg. tom. 2. cap. 18. n. 79. Matiens. ad L. 7. tit. 8. lib. 5. recopil. glos. 12. n. 2.

Multo fortius non procedit etiam 10 in filis clerici in minoribus constituti, qui tantummodo dicitur filius naturalis, five iste talis ante vel post clericatum sit susceptus, cum iste posset fieri legitimus per subsequens matrimonium, quia his clericis matrimonium contrahere prohibitum non est, ut patet in toto tit. de clericis conjug. & ibi DD. cum similes in minoribus constituti non veniat 11 appellatione clericorum, nisi quoad privilegium fori, & canonis, cap. cum contingat de etat. & qualit. Gratian. forens. cap. 35. n. 49. de qua re Tel. Fernand. ad L. 9. Tauri, n. 35.

Sic etiam dicendum absque dubio 12 quod filius legitimus, ex legitimo matrimonio natus susceptus antequam illius pater ad clericatum perveniat, succedit in bonis paternis, five ab intestato, five ex testamento,

mento, *Nicol. de Ubal. sup. n. 6.*

13 Nec etiam procedit textus nol-
ter in filio Equitis ordinum milita-
rium habito ex soluta, quia talis
dicitur naturalis, cum eorum pater
absque ullo impedimento matrimo-
nium contrahere possit, explicat, &
docet *Gutier. lib. 2. quest. pract. q. 111. Mendo de ordinib. milit. dis-
quis. 5. q. 1. n. 10. Phab. 1. p. decis. 68. Portug. de donat. reg. tom. 1. cap. 17. n. 58.*

14 Quod limitatur, quando talis
est filius Equitis Hierosolymitani,
quia in hoc casu dicitur spurius, &
incestuosus, *Portug. sup. tom. 1. cap. 17. n. 57. Phab. 2. p. decis. 170. n. 17. Philippus Pascal. in tract. de
viribus patria potest. p. 2. cap. 1. n. 47. & ibi Viscon. in add. Ricc. collect. de-
cis. 110. & 155. Thoro in compendio
decis. verb. filius, pag. 230. col. 2. in
fin. Tepat. var. tit. 439. cap. 40.*

15 Sed rota difficultas est, an sicut
lex nostra prohibet filio clerici suc-
cedere patri, prohibeat etiam ipsi
filio succedere matri, quando ejus
mater erat soluta, & de ejus parte
non considerabatur damnatus coitus,
vel punibilis? Affirmant aliqui, cum
in hoc casu talis mulier non commit-
tat incestum, sed tantummodo sim-
plicem fornicationem, quæ de jure
civilis non est damnatus coitus, neque
punibilis, *Gratian. forens. cap. 35. n. 24. Barb. hic n. 40.* qui docent cum
aliis, quod non prohibetur talis suc-
cessio; sed contraria opinio absque
dubio tenenda est, sc. quod filius
clerici, & solutæ matri succedere
non potest, ut patet ex nostro met
textu ibi: *Algun filho de Clerigo,*
& ibi: *a que o pay, ou mãy não pô-
de succeder;* ex quibus verbis aparet
quod legislator noster indistinctè lo-
quitur, disponendo, quod filius cle-
rici neque patri, nec matri succedat,
eo quod concubitus, ex quo fuit geni-

tus, damnatus, & punibilis est, &
in terminis hujus Ord. docet *Mol. de
just. & 1. tom. 1. disp. 167. lit. B. pag. 656. Barb. hic n. 1. Gam. dec. 136. Socij
in L. femine 2. ff. de reg. jur. p. 1. n. 127. Mantienf. in L. 6. glos. 4. n. 6. 7. 8. & in L. 7. glos. 2. n. 4. (ubi cum
multis) tit. 8. lib. 5. nov. recopil. Gu-
tier. lib. 2. pract. q. 102. ubi respon-
dit ad contraria fundamenta, Palaez
de maiorat. p. 2. q. 1. n. 61. Portug.
de donat. reg. tom. 2. cap. 18. n. 79. Pi-
chard ad § 1. n. 20. Institut. de suc-
ces. ab intest. Fragos. de regimin. rei-
pub. p. 3. lib. 1. disp. 2. n. 145.*

Et ratio hujus decisionis dedu-
citur ex *L. 6. tit. 8. lib. 5. nov. recopil.* 16
ibi: *Por no dar occasion que las mu-
geres assi viudas, como virgines sean
barraganas de Clerigos, si sus hijos
heredassen sus bienes y de sus padres;*
docet *Caranza de part. cap. 3. §. 4. n. 17.* & sic judicatum fuit in causa
sequenti.

No feito da Madre Soror Fran-
cisca de Santo Antonio, Religiola
de Santa Clara com Antonio Jorge,
Escrivaõ Domingos Luiz de Olivei-
ra se deu a sentença seguinte.

*Vistos os autos, &c. Mostra-se
pela A. que he filha de Andreza Car-
valha, e que a houve tendo amizade
illicita com o Padre Antonio Roiz
da Serra, e foy conhecida, e reputa-
da de todos por filha da dita Andre-
za Carvalha, e que como tal lhe
pertencem os bens, e herança da
dita sua mãy, que a conheceo sem-
pre, e teve por filha, e a visitava
no Mosteiro, e lhe mandava seus mi-
mos, como sua mãy, e que os RR.
por falecimento da dita Andreza
Carvalha se meterão de posse de to-
dos os seus bens não lhe pertencen-
do mas à A. como sua herdeira, e
que em todos devem ser condemnados
com os seus rendimentos: Por parte
dos RR. se mostra que a defunta sem-
pre*

pre viveo honestamente, e não teve filho algum, nem conhecia a A. por tal, e o nega, e dizia que o rumor, que houvera de que ella parira, fora falso, e que no tempo em que a A. nasceo já o Abbade Antonio Roiz da Serra era Clerigo, e assim ficava a A. incapaz da herança ainda de sua mãy; como nascida de coito damnado, e punivel, e que nem a mesma defunta tratara com ella em tempo algum, nem a vira, e que se algumas vezes hia ao Mosteiro, era com o motivo de levar alguns recados, ou mimos à outra Religiosa, e não à A. e que deviaõ ser absolutos. O que tudo visto, e o mais dos autos, disposição de direito, inquirições juntas, contraditas recebidas, e prova nellas feita, e como haja defeito na justificação da filiação, a respeito da mãy que he de difficil prova, e senão mostre do que se jura de fama, sem declaração dos fundamentos, e credito das pessoas, de que teve nascimento, como se requer para fazer prova de mais que de rumor; e o que se testifica da educação se faz desatendivel por ser por testemunha contraditada, e singularidade das testemunhas nesta parte, como tambem o que se depoem da nomeação da filha, e tratamento da defunta com a A. por nomeação de mãy a filha, além de que muito que concorrera mayor prova, a respeito da filiação se acha plena de que o pay, que se denomina, e a A. confessa, era Clerigo no tempo em que a houve; termos em que constando mais plenamente de que a A. he essa filha, e os pays foraõ os mesmos; fica sendo nascida de coito damnado, e punivel; e muito que senão ache concubinato; ainda assim, posto que seja controverso, se a filha he capaz de successão da mãy, à commua opiniaõ, porque neste Reyno se deve julgar, sustenta, e comprova a

parte negativa, ou a incapacidade desta successão: O que attento, absolvo aos RR. do pedido pela A. e a condemnno nas custas dos autos. Lisboa de Fevereiro 14. de 1686.

Manoel Carvalho Viegas.

Ab hac sententia fuit gravamen interpositum ad supplicationis Senatuum, ubi fuit confirmata à Doctõribus Costa, & Freitas, & fundata fuit in deliberationibus sequentibus. Quanvis difficilem probationem filiationis etiam respectu matris contentionis reputemus, prout de jure est respectu patris quoad filios illegitimos; non ideo illam in præsentibus probatam dicere audeo, deficient nanque conjectura, de quibus *Valasc. cons. 176.* præcipue cum agatur de successione, ad quam quasi possessio filiationis non sufficit, *Phæb. 1. p. dec. 44. n. 4.* ex alio etiam capite judicatum sustineo; conveniunt nanque hujusmodi partes in eo, quod Actrix filia clerici sit, & habitata ex concubinato, cujus coitus damnatus, & punibilis est, itaut matri succedere non valeat, ex *glos. in L. 18 si qua illustris cod. ad orphician. glos. in auth. ex complexu cod. de injust. nupt. Valasc. cons. 29. n. 2. Gam. dec. 136. Ord. lib. 4. tit. 93.* quin aggrediamur quæstionem illam, an sc. si mater concubina non fuit, filia clerici succedat matri, quam etiam negative resolvit idem *Gam. dec. 136.* ita placet. Ulyssipone 16. die Julii anno 1687.

Costa.

Ord. lib. 4. tit. 93. ut disponeret, quod filii ex damnato, aut punibili coitu suscepti, qui parentibus succedere nequeunt, sibi invicem succedere possint; exemplum in filio clerici posuit, ac si diceret: filius ex damnato, aut punibili coitu, qui patri, & matri succedere non potest, ut filius clerici, fratri succedet: idem enim

enim est dicere quando filius Clerici, aut alter ex coitu damnato, & punibili, qui patri, & matri succedere nequit; nam hæc clausula, qui patri, & matri, non respicit filium Clerici, sed secundam conclusionem, & proximiorum de omni altero per coitum damnatum suscepto, ut in simili tradit *Per. de Castr. decis. 12. n. 13.* unde ex dicta Ord. inferri non potest, quod aliquando filius Clerici potest matri succedere; sed quod alter aliquis filius ex coitu damnato, aut punibili potest matri succedere, ut filius uxorati, & solutæ, coitus enim hic est damnatus, quanvis non punibilis, & matri filius succedit, *Valasc. cons. 29. n. 8. § 9.* ex quibus filium clerici matri in successibilem nostrates dicunt à primo Domino jam editi. Ulyssipone die 21. Julii 1687.

Freitas.

19 Ex quibus omnibus venit, quod neque pater clericus succedit filio suo spurio; cum jus succedendi sit reciprocum, *Gutier. lib. 2. prat. q. 111. n. 3.*

20 Quod ampliat, quia etiam consanguinei clericorum legitimi, & naturales ex parte patris ipsiusmet clerici, non succedunt filiis clericorum, *Peres. in L. 3. tit. 8. lib. 5. Ordin. Gutier. sup. q. 113. n. 4.*

21 Sic etiam neque filius clerici potest succedere in bonis Emphyreusis Ecclesiæ, quanvis sit legitimatus à Principe, sed necesse est quod sit legitimatus à S. Pontifice cum clausula expressa, & habilitatus, ut in illis succedere possit, *Cardoso in praxi verb. filius n. 62. Gam. decis. 72. n. 6. Cald. de potest. eligend. cap. 13. n. 1. Grac. de nobilit. glos. 21. n. 49. Valasc. cons. 134. n. 8.*

22 Verum, si Rex Supremus concesserit clerico emphyteusim, vel bona coronæ pro se, & filiis ejus naturalibus, & spuris, valeat ne hæc

concessio quoad filios spurios? Respondeo quod talis concessio est valida quoad filios spurios, quia in tali concessione Rex cum his dispensat, & censentur legitimati, quia Rex absolutus hoc facere potest, ex *Puteo de feud. cap. 130.*

Sed quæro; poterit ne pater clericus, utendo cautella adoptionis adoptare filium suum spurium ad hoc ut talis succedat in bonis? Negative respondeo, quia filius spurius adoptari non potest, *L. legem, vers. in posterum, cod. de naturalib. liber. Decius cons. 288. Clement. tract. de patria potest. cap. 10. n. 7. Bossius de patria potest. cap. 1. n. 59.*

Et sic textus noster non debet intelligi quando filius fuit natus ex putativo matrimonio, verbi gratia, quando ejus mater ducta probabili, & justa ignorantia accipit aliquem Sacerdotem in virum, credens talem Sacerdotem esse solutum, & non Præbyterum, quia in hoc casu talis filius dicitur legitimus, & naturalis, & admittitur ad hæreditatem parentum, sicut docet *Abbas in cap. tanta, n. 8.* qui filii sint legitimi, & *in cap. fin. de clandest. de spons. Decius in cap. inter cetera, n. 5. de rescript. & cons. 153. § 154. Soar. in L. 1. tit. 6. lib. 3. fori; Tel. Fernand. in L. 6. Tauri, n. 8. Lupus in rubr. de donat. inter virum, & uxorem, § 36. n. 2. Francisc. Marcat. decis. 883. p. 1.*

Et hic quæri potest, an si filius clerici instituat, possit frater instituentis, tanquam ex institutione turpis personæ querelare testamentum fratris in forma *Ord. lib. 4. tit. 90.* ubi disponit quod frater potest querelare testamentum fratris, quando instituit personam infamem ibi: *Salvo em cada hum destes casos, quando o irmão testador fizer herdeiro infame de infamia de direito, ou defeito; & resolutive dico, relicta opinione*

B

Gam.

Gam. decis. 143. quod frater de eo testamento querelare non poreſt per rationes traditas à Valaſca. conſ. 17. Nigrerius de introduct. ult. volun. lib. 2. cap. 11. n. 7. Gratian. forenſ. cap. 936. deinde cum textus noſter
 26 *hoc non prohibeat, ut fuſius infra dicemus de qua re vide etiam ſenten- tiam ſequentem, & ibi invenies quod filius naturalis filium ſpurium in or- dine ſuccedendi excludit.*

No feito de Lourenço Fernandes Lopez com João de Barros, Eſcri- vaõ Lourenço Correya de Torres, ſe deu a ſentença ſeguinte.

Vistos eſtes autos, libello do A. João de Barros, o qual trata de an- nullar o teſtamento de ſeu irmão o Padre Manoel de Barros por nelle inſtituir por herdeiro a Antonio de Barros, e os mais, dizendo que ſão filhos do defunto, e como taes, peſ- ſoas infames, incapazes de os pode- rem inſtituir por herdeiros, contra- riedade dos RR. e mais artigos re- cebidos, artigos de oppoſição de Lou- renço Fernandes, e ſua mulher Iſa- bel de Barros, que lhe foraõ recebi- dos, que os RR. contrariaraõ, e mais artigos ſobre elles recebidos, prova dada, papeis, e documentos juntos. Moſtra ſe por parte do A. ſer irmão legitimo do Padre Manoel de Bar- ros, e por taes ſe trataraõ ſempre, moſtra ſe que ſendo o Padre Manoel de Barros Vigario na Villa de Ca- maum, comprou a mulata por nome Domingas, para ter illicita commu- nicação, e depois de a ter em ſua ca- ſa, teve della aos RR. os quaes ſem- pre foraõ tidos, e conhecidos por fi- lhos do dito Padre, ſendo Sacerdote de Miſſa. Por parte dos RR. ſe moſ- tra ſerem inſtituidos por herdeiros do dito Padre, por ſerem ſeus sobri- nhos, filhos de ſeu irmão Jorge de Barros, o qual vivia com elle em ſua caſa; moſtra ſe porẽm que o dito For-

ge de Barros era doente de males, que lhe impediaõ cohabitar com mu- lher, e por impedimento delles não podia ter filhos, e que por o Padre encobrir a illicita conſerjação, que com a dita mulata tinha, os nomea- va por ſobrinhos, e ſenao publico ſe- rem ſeus filhos, e como taes os tratar, e mandar criar. Moſtra ſe por par- te dos opoentes ſer Iſabel de Barros filha natural do dito Padre Manoel de Barros, havida em tempo que era ſolteiro, e leigo, a qual heuve de Bar- bora de Miranaa cutroſi ſolteira, ſem haver impeaimento algum para ſe contrahir matrimonio, ſe quizeſ- ſem: moſtra ſe reconhecer o dito Pa- dre a dita Iſabel de Barros por ſua filha, e herdeira, nomeando-a nas cartas, que eſcrevia a ſeu irmão João de Barros por tal; e que como ſua ſobrinha a tratasse, que para el- la ganhava, e por ſer ſua filha na- tural lhe mandava dar alimentos, e outras couſas, que tuao ſão actos, pe- los quaes ſe prova a propriedade da filiação; moſtra ſe ſer o Padre Ma- noel de Barros filho legitimo de Ma- noel de Barros, e de ſua mulher Ca- therina de Barros, moradores em Cameva dos Lobos da Ilha da Ma- deira, peſſoas de baixa cendição, e o Padre Manoel de Barros não ter qualidade, nem ſero algum, pelo qual ſua filha natural deſixe de ſuc- ceder em ſeus bens: moſtra ſe ſer Lourenço Fernandes Lopez legiti- mamente caſado com a dita Iſabel de Barros, e como taes fazerem vida em huma caſa ha annos com a fama de caſados. O que tudo viſto, e o mais aos autos, diſpoſição de direi- to, julgo a dita Iſabel de Barros por habilitada por filha natural, e herdeira dos bens do dito Padre Ma- noel de Barros, e condenno aos RR. e a ſeu tutor Bonifacio Lopez abraõ mãõ dos ditos bens, e os reſtituaõ aos opoen-

opponentes com os frutos da individua
occupação até real entrega, que se
liquidarão na execução desta senten-
ça, e julgo por nullo o testamento
do dito defunto, ficando em seu vigor
quanto aos legados, e obras pias, que
o defunto manda fazer por sua alma,
e condemno outrossi aos AA. e RR. nas
custas destes autos de permeyo. Bahia
de Novembro 27. de 655.

Paulo Antunes Freire.

Aqua sententia fuit appellatum
ad Senatum Brasiliensem, ubi fuit con-
firmata, Judices, Carvalho, Burgos,
Secco.

Et ab hac sententia fuit grava-
men interpositum ad Supplicationis
Senatum, ut fuit confirmata, & fun-
data in deliberatione sequenti.

27 Elisabetham de Barros filiam es-
se testatoris, qui tempore nativita-
tis illius nulla erat nobilitate prædi-
tus, satis apparet, tam ex actis,
quam ex dictis à docto patrono ex
fol. 281 ubi etiam apertè demonstra-
tur, ubi in actis plene probetur hæ-
redes institutos filios fuisse, non
Georgii fratris, sed ipsiusmet testato-
ris jam in sacris constituti; & ideo
sacrilegos, & spurios, qui à testa-
mento patris capere non poterant
hæreditatem, ex Ord. lib. 4. tit. 93.

28 Quo supposito, licet filii natura-
les testamentum patris evertere non
possint de jure communi, ut notat
glos. verbo naturales in L. 2. ff. bon.
poss. contr. tab. & ibi Bart. & alii,
quos citat Tiraq. in L. si unquam,
verbo suscepit liberos, n. 47. com-
munem aicit Clar. in §. institutio, q.
6. n. 5. & in §. testamentum, q. 30. n. 5.

29 contrarium tamen dicere nostri Re-
gni dispositum constat, quando sunt
filii pedonis propter generalitatem
Ord. lib. 4. tit. 92. Cald. in L. si curato-
rem, verbo sine curatore, n. 96. vers.
septimo, sentit Molin. de just. disput.
175. vers. quin, Thom. Vaz allegat.

6. à n. 26. Carvalh. in cap. Raynald.
de testam. p. 1. n. 174. Barb. ad Ord.
dict. tit. 92. n. 19. unde cum in præ-
senti tempore nativitatis dictæ Eli-
sabethæ querclantis pater plebeus
fuisset, jure optimo nostri Regni
contra tabulare potest.

Nec in præsenti intervitt illa dis-
putatio, quam Iciens, & prudens
omitto; an sc. in totum evertere
possit testamentum, an tantum suam
legitimam avocare, manente tertia
penes hæredes institutos; quia cum,
ut diximus, hæredes filii spurii, &
sacrilegi sint testatoris, ex cujus tes-
tamento nihil capere possunt, super-
vacanea est quæstio; ut etiam erit
petitio Joannis testatoris fratris, quæ
filia excludit per dictam Ord. lib. 4.
tit. 92. Teneat igitur judicatum à
sapientissimis patribus. Ulyssipone
6. Februarii 1658.

Rego convenio Azevedo.

Quæres etiam an clericus mari-
tum filia spuria, vel uxorem filii
spurii recte hæredem, instituere pos-
sit; ad quod dico, quod potest in-
stitui à clerico, quando fraus non in-
tervenerit, Larrea decis. 95. à n. 4.
Cevall. com. contr. com. q. 19. n. 55.
Hyeron. Leo in decis. valent. 69. n. 4.
lib. Lara in compend. vit. homin. cap.
5. n. 5. ubi dicit quod avus potest in-
stituere nepotem filii clerici.

Et multo melius si clericus pater
spuria donavit, vel instituit ante ma-
trimonium spuria contractum, Mā-
tiens. in L. 6. glos. 8. n. 27. tit. 8. lib.
5. recop. Larrea sup. n. 3.

Et quanvis clericus non possit
instituere spuriam filiam, potest eam
dotare, & alimenta præstare, & non
solum potest, sed tenetur non solum
ex bonis patrimonialibus, sed etiam
ex Ecclesiasticis in subsidium, Mer-
lin. in decis. Rotæ 671. n. 37. & nos
infra n.

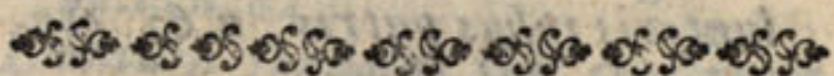
Sed hæc omnia evanescunt, si

- 34 talis spurius fuerit legitimatus ab habente potestatem legitimandi, sicut est Princeps absolutus, qui dominium non recognoscat, *glos. in §. ult. quibus modis naturales efficitur sui, §. L. i. ced. de natural. lib. Auth. ex complexu de incest. nupt. Bald. cons. 267. n. 9. lib. 1. §. cons. 447. lib. 5. Castilb. cons. 20. n. 12. cum cons. 168. n. 4. Ludov. de Sard. de natural. lib. §. de legitimat. per rescript. n. 1. & in terminis docet Anguian. de legib. lib. 2. contrav. 23. n. 58. Peregrin. cons. 6. n. 22. lib. 2. Balthazar Thom. tract. 1. de legitimat. tit. 5. cap. 1. n. 5. Bertazol. cons. 50. n. 49. vol. 1. Surdus cons. 303. n. 32. vol. 3. ego ipse cum Fragofo in comment. ad Ord. lib. 1. tit. 87. §. n. 97. ubi ait quod hoc procedit, quanvis filius sit etiam clericus in sacris constitutus; *Castr. Pal. p. 2. oper. moral. tract. 13. disput. 4. punct. 1. §. 6. n. 12. Lucidorus de illegit. cleric. cap. 24. n. 7. Oliv. de foro Ecclesiae. p. 2. q. 33. n. 22. Torres de maiorat. p. 1. cap. 29. §. 6. n. 47. Cyriac. contrav. 436. n. 8. Mart. sum. success. legal. p. 1. f. 18. art. 2. n. 4.**
- 35 Et virtute hujus legitimatōis potest spurius succedere patri clerico, & matri, ac per consequens ascendentibus utriusque parentis, *Anguian. de legib. lib. 2. contr. 23. n. 58. Joan. Bapt. Costa cons. 28. Carvalh. in cap. Raynald. p. 1. n. 532 de testam. Cabed. decis. 65. n. 3. Gam. decis. 11. n. 4. §. 20. ego ipse in tract. de maior. cap. 20. n. 17. Robles de repræsent. lib. 2. cap. 14. n. 69.*
- 36 Sed in illa legitimatōe debet Princeps expresse statutum, vel legem contrariam derogare, ut notat *glos. in §. ult. quibus mod. nat. efficiuntur sui, Surd. de naturalib. lib. §. de legitimat. per rescriptum, n. 1. Tusc. prat. lit. 5. conclus. 412. n. 5.*
- 37 Impetrans debet nomen patris declarare, & ejus filios, & spurietatem

in supplicatione, & illa supplica debet esse absque ulla nota subreptionis, *Decian. cons. 38. n. 36 vol. 3. Joan. Bapt. Costa cons. 28. n. 3. sed controversum est si in Decreto legitimatōis nomen, & status matris spurii non inveniatur, sit talis legitimatio nulla? Negativè resolvit Joan. And. in cap. novit de filiis præbyter. quia iniquum est, ut peccata, quæ sunt occulta, & detegi non possunt absque matris infamia, & scandalo, declarentur, quod æquitati non convenit, L. 4. §. pen. & fin. ff. de condit. ob turp. caus. & satis est quod nomen spurii, & ejus patris declaratum sit in Decreto, nisi probetur quod nomen matris tacitum fuit ad hoc ut Princeps dispensaret, quia si Princeps ejus nomen, vel statum scivisset, non dispensaret cum spurio, sicut potest accidere in moniali, resolvit *Surd. sup. n. 17. explicat Covas de sponsalib. 2. p. cap. 8 §. 5.**

Sed iste filius legitimatus à Principe non succedit patri stantibus filiis legitimis ex matrimonio natis, quanvis Decretū legitimatōis exuberantes clausulas habeat, *ex Ord. lib. 2. tit. 35. §. 13. Gam. decis. 278. n. 16. Portug. de donationib. regis, 2. p. cap. 16. n. 41. ego ipse in tract. de maiorat. tom. 2. cap. 20. n. 17. & explico in comment. ad Ord. in lib. 2. tit. 35 cap. 179. tem. 11. §. tom. 2. ad Ord. in 1. tit. 3. §. 1. cap. 1. n. 16. & aliis in locis.*

Sed tantummodo manet dispensatus, & habilitatus ad succedendum in eo quod pater ei reliquere voluerit, *Tusc. prat. lit. 5. conclus. 412. n. 5.*



Ad Verba.

G L O S A III.

Ou de algum outro dannado, ou punivel coito.

S U M M A R I U M.

Coitus damnatus qualis in jure, n. 1.
 Coitus cum consanguinea vel affine est damnatus, n. 2.
 Sicut cum filia, & matre, n. 3.
 Et cum uxore alterius, n. 4.
 Etiam si sit uxor putativa, n. 5.
 Et inter virum, & uxorem si ad vitam regularem transierunt, n. 6.
 Quod non procedit in viro ad sacros ordines promotu uxore consentiente, n. 7.
 Coitus inter conjugatum, & solutam etiam est damnabilis, & punibilis, sed filii non sunt incapaces respectu matris, n. 8.
 Coitus cum sponsa de futuro non est damnatus, & punibilis, n. 9.
 Sed sic cum secunda uxore vivente prima, n. 10.
 Non est punibilis habitus cum concubina alterius, n. 11.
 Contrarium in illo qui curiam, & curiales sequitur, n. 12.
 Non punitur habitus cum meretrice uxore, n. 13.
 Contra vero cum moniali, n. 14.
 Punitur habitus cum virgine, & vidua cum stupro, n. 15.
 Limita si fuerit infimae conditionis, n. 16. contrarium, ibid.
 Sed in nostro Regno, & Hispan. non punitur, ibid.
 Punibilis coitus habitus per vim, n. 17. etiam cum meretrice, ibid.
 Etiam cum virgine non dum viri potente, n. 18.

Et in femina vim inferente viro, n. 19.
 Et in tutore, & curatore cum pupilla, vel adulta etiam, si jam tutela finita sit, n. 20. Quid de jure regio? ibid.
 Et inter clericum Sacerdotem, vel in sacris constitutum, & solutam, n. 21.
 Non vero inter clericum in Minoribus, & solutam licet sit beneficiatus, n. 22.
 Punibilis cum persona alterius sectae, n. 23.
 Sed qua pena attento jure communi, n. 24.
 Idem dicendum de matrimonio inter personas diversae sectae, n. 25. & seq.
 Etiam punibilis inter servum, & Dominam, licet postea fiat liber, n. 28.
 Dominus ancillam in matrimonium ducens libertatem acquirit, n. 29.
 Sic etiam si ancillam cognoverit, & de ea, ac ejus filiis non disposuit, n. 30.
 Punibilis coitus famuli cum filia, matre, sorore, & consanguinea Domini sui, etiam mediante matrimonio, n. 31.
 Etiam habitus cum famula, vel Domocella Palacio Regis inservientem, n. 32.
 Et officialis cum muliere, quae coram eo litigat, n. 33.
 Alii casus remissive, n. 34.
 An omnes casus rellati filios spurios in successibiles reddant, num. 35.
 Negativa sententia potius atridet, n. 36.
 Intelligitur Ord. lib. 4. tit. 92. n. 37.
 Verus intellectus praed. Ord. n. 38.
 Filius natus ex punibili, & damnato coitu patri succedere non potest nec ex testamento, nec ab intestato, n. 39.

Ratio

Ratio decidendi consistit in odio damnatae libidinis, n. 40.

Talis filius non dicitur de domo, familia, parentella, & cognatione parentum, n. 41.

Nec nomine filiorum comprehenduntur, n. 42.

Dicantur infames, n. 43.

Et tanquam infames instituit non possunt, n. 44.

Nec per fideicommissum, n. 45.

Neque per interpositam personam, n. 46. Qui per se capere non potest, nec per interpositam personam, ibid.

Nec ex causa substitutionis vulgaris, n. 47.

Nec ei pupilariter substituere, n. 48.

Quod procedit quo ad bona patris, non vero quo ad alia bona filio provenientia, ibid.

Nec instituere directe, vel indirecte, n. 49.

Nec eum in legitima instituere, n. 50.

Legitima est portio hereditatis, ibid.

Nec ei relinquere titulo donationis causa mortis, n. 51.

Nec inter vivos donare ei aliquid potest, n. 52.

Nec institui etiam si haeredes legitimos non habeat, n. 53.

Nec pro amore Dei, vel anima sua, n. 54.

Quod procedit etiam si pater spurium in testamento non nominasset filium, n. 55.

Etiam si pro legitimo reputetur, n. 56.

Nec causa conditionis implendae, n. 57.

Nec potest gravari, ut capaci restituat, n. 58.

Etiam si relinquuntur juramento, n. 59.

Nec in relictis ab uxore sui patris, n. 60.

Nec gravare legatarium, ut de suo aliquid tribuat spurio, n. 61.

Nec eligi ab executore ultimae voluntatis ipsius patris, n. 62. contrarium ibid.

Nec à rogato restituere cui velit, n. 63.

Nec cum consensu venientium ab intestato, n. 64.

Nec habilitetur per adoptionem, vel arrogationem, n. 65.

Nec succedit avo, avia, proavia ex parte patris, n. 66.

Nec matertera, n. 67.

Nec etiam si pater disponat inter liberos, n. 68.

Nec ex dispositionibus favorabilibus, n. 69.

Nec ex Senatu consulto juvari potest, n. 70.

Nec succedere in emphyteusi Ecclesiastica, n. 71.

Etiam si legitimatus à Principe, n. 72.

Tunc enim solum succedit in emphyteusi profana, n. 73.

Sed nominari potest in marito, vel uxore filiae; vel filii spurii, n. 74.

Et ab avo nepoti legitimo ex filio spurio, n. 75.

Etiam quando bona filio conceduntur, antequam dominium sit in patre radicum, n. 76.

Idem quando emphyteusis concessa fuit spurio, vel eum cum facultate nominandi, n. 77.

Idem quando concessio facta fuit pro se, & filius, & alias non habebat nisi spurios, n. 78.

Idem cui Dominus tolerat ut spurius habeat emphyteusim, n. 79.

Idem quando emphyteusim acquisivit titulo praescriptionis, n. 80.

Emphyteuta non potest nominare filium spurium concedentis in emphyteusi liberae nominationis, n. 81.

Nec pater nominare in emphyteusi spurium, licet sit emptum, n. 82.

Contrarium in emphyteusi profana, n. 83.

Ma.

Maioratus in filio spurio institui nequit, n. 84.
Limita si fundatus fuit cum regia ad hoc facultate, n. 85.
Idem quando institutor spurius expresse vocavit, n. 86.
Idem respectu consanguineorum deficientibus legitimis, n. 87.
Sed an filius legitimus filii spurii institui possit in maioratu, n. 88. & seq.
Legitimi ex filio spurio institui possunt in maioratu deficientibus legitimis, n. 90.
Etiā quando institutor est spurius, n. 91.
Idem quando primo loco vocavit illegitimos, n. 92.
Idem quando vocavit illum, qui solos spurios habebat, n. 93.
Etiā quando spurios in sua institutione honoravit, n. 94.
Et quando nulli extant legitimi, n. 95.
Facultatem habens libere nominandi maioratum potest spurium nominare, sed non filium institutoris, n. 96.
Spurius legitimatus per subsequens matrimonium succedit in maioratu; & excludit filium postea natum, n. 97.
An filius habitus inter consanguineos succedat in maioratu, quando Papa dispensavit in matrimonio contrahendo? n. 98.
Quid in patronatu, & fideicommissis? ubique negative, n. 99. & 100.
Quid si fuerit legitimatus in radice matrimonii? Affirmative, n. 100. & seq.
Spurius non succedit in feudis, n. 107.
Nec in bonis regie coronæ, n. 109.
Licet legitimatus à Principe, nisi hoc exprimat in dispensatione, ibid.
Nec in commendis, n. 110.
Nec legatum ex testamento Patris,

n. 111. Licet legitimatus, si legitimatio fuerit nulla, ibid.
Nec hæreditatem gravatam onere restitutionis, n. 112.
Nec habet immissionem in possessionem, ex L. fin. cod. de edict. D. Adriani, n. 113.
Limita nisi defectus non sit notorius n. 114.
Spurius ex Sacerdote, vel moniali nihil de bonis ipsorum capere potest, n. 115.
Hæres patris filii spurii non tenetur solvere legatum ipsi spurio relictum, licet institutor penam imposuerit hæredi non solventi, n. 116.
Natus ex consanguinea transversali, vel ascendente nihil ex patris bonis consequitur, n. 117.
Spurius non succedit in civilitate acquisita pro se, & filius, n. 118.
Si duo habeant filios spurios, qui inter se contrahant, non possunt patres instituere filium alterius, n. 119.
Spurii non veniunt sub conditione si sine liberis, n. 120. nec substitutum excludunt, ibid.
Spurii non prosunt ad excusationem tutelæ, vel muneris publici, n. 121.
Pater filio spurio non succedit, n. 122.
Spurius ita patri non succedit, ut nec lege permitente, n. 123. Lex nutritiva peccati non sustinetur, ibid.
Nec succedit in nobilitate patris, vulgo foro de fidalgo, n. 124. Limita in filio Magnatis, n. 125. & si fuerit legitimatus, ibid.
Nec eligere sepulturam patris, licet sit legitimatus si jam pater evitæ decessit, n. 126.
Sed sepeliendus in sepultura matris, nisi fuerit illustris, n. 127.

1 **S**uperius actum fuit de successione filiorum naturalium, nunc in praesenti agit tit. de successione filiorum, qui ex damnato coitu nascuntur, quare utile, & necessarium erit scire quis dicatur damnatus coitus; & constat damnatum coitum dici eum, qui punitur aliqua lege civili, vel Divina; nam illum damnatum coitum dicimus, quem lex punit, sive sit juris communis, sive alicujus Regni particularis; quod clare patet ex verbis nostrimet textus ibi: *Ou de algum outro damnado, ou punivel coito por nossas Ordenações, ou por direito commum, auth. quib. mod. natural. efficiuntur sui, §. pan. vers. primum quidem, & ibi omnes DD. Bart. in L. fin. col. 2. ff. de iis, quibus ut indign. Covas de sponsalib. lib. 4. p. 2. cap. 8. §. 5. ex n. 16. Gom. in L. 9. Tauri, n. 13. ubi ponitur differentia inter coitum damnatum, & coitum damnatum, & punibilem, Nat. conf. 42. Portug. de donat. reg. tom. 2. cap. 17. n. 76. Molin. de just. §. 1. tom. 1. disput. 168.*

2 Ex qua doctrina infertur coitum cum consanguinea, vel affine absque dubio esse damnatum; quæ conclusio de jure nostro expresse probatur per *Ord. reg. lib. 5. tit. 17. facit etiam Ord. lib. 2. tit. 26. §. 22. & de jure communi probatur per L. si adulterium, §. stuprum, & ibi notat DD. ff. de adult. Gom. in L. 9. Tauri, ubi agit de punitione hujus criminis, n. 15. Tel. Fernand. in L. 9. Tauri, n. 6. Clarus in §. fornicatio, n. 16. & §. incestus, de qua re vide Cabal. resol. crimin. cas. 200. Solorsan. de jure Ind. tom. 2. lib. 2. cap. 24. n. 46. Math. de re criminali, contrav. 50. n. 2.*

3 Infertur secundo, quod coitus cum filia, aut matre dicitur damnatus, & punibilis, Clarus in §. incestus, n. 13.

Infertur tertio, quod coitus initus cum uxore alterius dicitur damnatus, & punibilis, ut ex *Levit. cap. 20. & ex Deuteronom. cap. 22. probat Ord. lib. 5. tit. 17. de jure civili L. quavis, cod. de adult. de quo late Gom. in L. 9. Tauri, n. 46. Clarus in §. adulterium, & in §. fornicatio, n. 14.*

Infertur quarto, quod coitus habitus cum uxore putativa alterius est damnatus, & punibilis, *L. si uxor, §. Divus, vers. sed si ea, ff. ad leg. Jul. de adult. & ibi Bart. & communiter DD. Gom. ubi sup. n. 48. Ord. lib. 5. tit. 26. in princip. quia generaliter matrimonium verum, & putativum aequiparantur, de quo vide Joan. Lup. in rub. de donat. inter vir. §. 36. in principio.*

Infertur quinto, quod coitus dicitur damnatus, & punibilis, quando uxor, & maritus ex consensu utriusque ad vitam nuptialem transierunt, & postea copulam carnalem habuerunt, ob quam causam, si ex illa copula filius nascatur, dicitur illegitimus, & spurcius, *Ripa in cap. inter cetera, n. 12. de rescript. Roman. singul. 521. Precept. Illustrissim. a Cunha in Decretal. in cap. ministris 19. dist. 81. n. 3. Fragos. de regimin. reipub. p. 3. lib. 1. disp. 2.*

Sed non ita quando ille filius nascitur ex conjugatis, sc. ex viro ad sacros ordines promotus, uxore consentiente, *Mayol. de regularib. lib. 1. cap. 4. n. 9. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 38. n. 7. Fragos. de regimin. reipub. supra citatus.*

Infertur sexto, & dubitatur an coitus inter solutam, & conjugatum sit damnatus, de qua re dubitat *Decius, conf. 311. sed Paul. de Castr. conf. 34. vol. 2. respondit non esse damnatum hunc coitum, sequitur Alexander conf. 139. Socinus conf. 148. vol. 1. colum. 2. ea ratione, quia hic coitus*

coitus aliqua pœna per legem ut pote rarior minime punitur, *L. 1. cod. de adult.* Verum cum hic coitus sit punibilis eo quod maritus uxori suæ injuriam per adulterium irrogat, secundum *Bald. in L. 1. cod. de adulteris*, & per nostram, *Ord. lib. 5. tit. 28. in princ.* & in §. 1. cum qua resolutione concordat Lex Castellæ in *L. 24. tit. 3. lib. 1. Ordinam.* verius videtur quod talis coitus sit damnatus, sicut docet *Angel. Arent. in §. novissime, colun. fin. instit. ad Senat. Consult. Orphitian. Baptist. in L. si qua illustris cod. ad Orphitian.* & etiam hanc opinionem veriore dicit *Decius cons. 306. sequitur Covas de sponsalib. 2. p. cap. 8. §. 5. n. 16.* suffragatur quod coitus hic vere est adulterinus, *L. 1. cod. de adulter. Caet. 22. q. 154 art. 8. tenet Gom. in L. 8. Tauri, n. 19. Gama decis. 143. Gracian. forens. cap. 35. n. 21. Botillier. de successionib. cap. 1. n. 5. ubi quod ejus filii non sunt incapaces nisi respectu patris; Portug. de donat. regis, lib. 3. cap. 18. n. 82. & 83.*

9 Infertur septimo, quod coitus cum sponsa aliena de futuro, quantvis sit illicitus de jure canonico, atamen ejus filii non sunt spurii: sed tantummodo naturales, cum in jure civili non inveniatur damnabilis talis coitus, deinde quia inter eos matrimonium valide contrahitur absque dispensatione, *Fragos. de regim. reipub. p. 3. lib. 1. disp. 2. n. 139.*

10 Infertur octavo, quod coitus cum secunda uxore, vivente prima, pœna infamiæ punitur, cum sit damnabilis jure canonico, & civili; *cap. nuper de bigam. L. eum qui duas cod. de adulter. & Nev. ibi explicat Farinac. p. 5. oper. crimin. q. 140. n. 1.2.* & secundum aliquos DD. punitur pœna stupri, quæ erat dimidiæ partis bonorum publicatio, si fuerit no-

bilis, si fuerit vilis conditionis corporis castigatio, qui DD. fundantur in dict. *L. eum qui duas 18. cod. ad leg. Jul. de adulter. Hostiens. in sum. tit. de stupro §. & qualiter, Alexand. con. 165. vol. 7. Clarus lib. 3. sentent. §. fornicatio, n. 50. Ludovic. Carer. in prat. crimin. in 3. tract. de homicidio, §. circa igitur quartum, n. 15. Covas de sponsalib. p. 2. cap. 7. §. 3. n. 10. Mattheus Celer. p. 1. dec. 176. n. 78. Gilhaus in arbor. crimin. cap. 2. tit. 19. n. 1. concordat Lex Castellæ in *L. 2. tit. 7. p. 7.* Aliter se res habet in jure nostro regio, quia qui contrahit secundas nuptias, vivente prima uxore, punitur pœna mortis, & damnum datum uxori tenetur solvere, *Ord. lib. 5. tit. 19. in princip. Roman. singul. 531. & singul. 573. Albert Gentil. in tract. de nupt. lib. cap. 3. sub n. fin. Tiraquel. ad leg. Conub. in L. 7. glos. 1. p. 7. n. 24. Bersich p. 4. concl. 28. n. 9. Gom. in L. 80. Tauri, n. 27. Menoch lib. 2. de Arb. cas. 420. n. 118. Brunnem. ad text. in dict. L. eum qui 18. n. 4. cod. ad leg. Jul. de adult.**

Infertur nono, & dubitatur an coitus habitus cum concubina alterius sit damnatus? attento jure communi pro parte affirmativa respondendum erat, cum jure communi puniatur, ut probatur ex text. in *L. uxor, L. inter liberos ff. de adult.* tenet *Covas de sponsalib. 2. p. cap. 8. §. 3. n. 15.* sed de nostro jure regio aliter resolvendum est, cum tales concubinarij puniantur, & lex concubinatum non aprobet, sicut jus civilis propter peccati odium, & scandalum; & per consequens fit quod coitus cum concubina alterius non est damnabilis, & punibilis, explicat *Clarus prat. §. fornicatio, n. 6.*

Infertur decimo, quod concubinatus illius, qui curiam, & curiales sequitur, est damnatus, *Ord. lib. 9.*